

บทที่ ๔

วิเคราะห์ข้อมูล

เท่าที่กล่าวมาแล้ว จะ เห็นได้ว่าสถานภาพและบทบาททางสังคมของสตรีเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์และ เงื่อนไขของการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งส่งผลให้สตรี เริ่มมีการศึกษาสูงขึ้น เริ่มมีบทบาททาง เศรษฐกิจมากขึ้น และ เริ่มมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้สตรี เริ่มมองเห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิบางประการ เกี่ยวกับการที่สตรีถูกจำกัดขอบเขตในการแสดงความสามารถและถูกตีรอนสิทธิที่พึงมีในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในสังคมเมืองมีความกระตือรือร้นในประเด็นนี้มากกว่าสตรีในชนบท เพราะเป็นผู้ที่มีโอกาสได้พบเห็นประสบการณ์ภายนอกครอบครัว และชุมชนมากกว่าสตรีในชนบท

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่ง เน้นการศึกษาวเคราะห์สตรีไทยในสังคมเมือง โดยถือเอาภาพพจน์ของสตรีในกรุงเทพมหานคร เป็นเป้าหมายสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยตามทัศนคติของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อสถานภาพของสตรีในสังคมเมือง ได้รับรายละเอียดและผลการวิเคราะห์ที่จะได้นำเสนอเป็นลำดับ ๆ ไปดังนี้

ก. ความหมายและความสำคัญของสตรี

๑. ความหมายของสตรีและความแตกต่างระหว่างบุรุษและสตรี

ประเด็นแรกที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาวเคราะห์ถึงทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสถานภาพของสตรี ก็คือ แนวความคิดหรือความหมายของคำว่า "สตรี" เพื่อจะได้ทราบว่า โดยพื้นฐานแล้วนิสิตนักศึกษามองสตรีว่า เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติเช่นไร อันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจต่อสถานภาพทางสังคมของสตรีได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พบความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อประเด็นนี้ (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๑) ตามลำดับ คือ

ตารางที่ ๑ ทศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อความหมายของ "สตรี"

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. สตรี คือ ผู้ที่ถูกสังคมกำหนดกรอบของพฤติกรรม	๑๕๐	๓๗.๕๐
๒. สตรี คือ ผู้ที่มีความสามารถที่จะทำทุกอย่างได้ทัดเทียมกับผู้ชาย	๘๕	๒๑.๒๕
๓. สตรี คือ มนุษย์เพศที่มีลักษณะทางกายภาพต่างจากบุรุษ	๖๖	๑๖.๕๐
๔. สตรี คือ ผู้ที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญา และความสามารถ ไม่สามารถทำกิจกรรมบางอย่างได้เช่นเดียวกับบุรุษ	๔๑	๑๐.๒๕
๕. สตรี คือ ผู้ที่มีความสวยงาม และ อ่อนหวาน คล้ายกับเป็นดอกไม้ของสังคม	๓๓	๘.๒๕
๖. สตรี คือ มนุษย์เพศที่สามารถให้กำเนิดทารกได้	๒๕	๖.๒๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

(๑) สตรี คือ ผู้ที่ถูกสังคมกำหนดกรอบของพฤติกรรมให้ทำหรือไม่ให้ทำในบางสิ่งบางอย่าง (ร้อยละ ๓๗.๕๐) โดยพฤติกรรมสำคัญที่สังคมกำหนดให้สตรีเป็นผู้กระทำ ก็คือ การทำงานบ้าน การเป็นภรรยาและเป็นมารดาที่ดี ส่วนพฤติกรรมที่สังคมห้ามมิให้สตรีประพฤติเด็ดขาดคือ การคบชู้ผู้ชาย หรือการแสดงออกในลักษณะที่จะบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ทางเพศกับบุรุษอื่นที่มีใช้สามี สำหรับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่สังคมกำหนดกรอบให้สตรีกระทำหรือไม่กระทำนั้นยังมีอีกหลายประการ แต่ไม่สำคัญและไม่เข้มงวดหรือไม่เด่นชัด เท่ากับพฤติกรรมทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น

(๒) สตรี คือ มนุษย์เพศที่มีลักษณะทางกายภาพต่างจากบุรุษ (ร้อยละ ๒๒.๗๕) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่สตรีสามารถให้กำเนิดทารกได้ นับเป็นความแตกต่างทางด้านกายภาพที่เด่นชัดมากระหว่างบุรุษและสตรี คุณสมบัติประการนี้เป็นการให้ทัศนะในเชิงเปรียบเทียบโดยอิงอยู่กับพื้นฐานความแตกต่างทางธรรมชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพสะท้อนของนิสิตนักศึกษาที่มีความคิดในสายกลาง คือ ไม่มีความคิดในเชิงต่อต้านว่าสตรีถูกบุรุษเอาเปรียบ หรือสตรีถูกสังคมลิดรอนหรือการมองสตรีในแง่ของสัญลักษณ์ทางเพศ เป็นต้น

(๓) สตรี คือ ผู้ที่มีความสามารถที่จะทำทุกอย่างได้ทัดเทียมกับบุรุษ (ร้อยละ ๒๑.๒๕) ประเด็นนี้เป็นทัศนคติที่ตอบโต้หรือไม่ยอมรับในความคิดหรือค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทย ที่มองว่า "ผู้หญิงคือช้างเท้าหลัง" อันเป็นค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีไทยในอดีตอย่างมาก กิจกรรมทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยส่วนใหญ่จะถูกมอบหมายให้บุรุษทำ เพราะถือว่าสตรีมีความสามารถน้อยกว่าบุรุษ . ทัศนคติต่อสตรีในคุณสมบัติให้ความสำคัญต่อความสามารถที่ทัดเทียมกับบุรุษ จึงเป็นทัศนคติที่แสดงออกถึงการตอบโต้ เพื่อที่จะลบล้างค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยให้หมดไป ซึ่งแนวความคิดนี้มีใช้แพร่จะมีขึ้นในปัจจุบัน แต่เริ่มมีผู้ศึกษารวิจัยและสามารถได้ทราบผลสรุปตามแนวความคิดนี้มาตั้งแต่ช่วงประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๐๙) คือ ผลการศึกษารวิจัยของสุชาติ สัตบุศร์ ในเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่นหญิงในสังคมไทยปัจจุบัน" โดยได้เสนอผลสรุปของการวิจัยที่แสดงว่า เด็กวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญเกี่ยวกับเพศของตนมากขึ้น และพยายามยกย่องฐานะและสิทธิต่าง ๆ ให้เท่าเทียมกับชาย^๑ ซึ่งผลสรุปดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความคิดที่ไม่ยอมรับความเป็นช้างเท้าหลัง หรือการเป็นพลเมืองชั้นสองในสังคมไทยอีกต่อไป

(๔) สตรี คือ ผู้ที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญาและความสามารถ ไม่สามารถทำกิจกรรมบางอย่างได้ เช่นเดียวกับบุรุษ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่อ่อนแอไม่สามารถทนต่ออุปสรรคหรือปัญหาที่รุนแรงได้ (ร้อยละ ๑๐.๒๕) นับเป็นคุณสมบัติในเชิงลบที่ไม่ยอมรับในคุณสมบัติและความสามารถของสตรี อันเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทยที่ว่า "ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง" จึงเปิดโอกาสให้บุรุษได้เข้ามาบทบาทสำคัญในสังคม เข้ามาครอบงำและมีอิทธิพลเหนือสตรีไทยในฐานะของผู้คุ้มครองหรือผู้หาเลี้ยงครอบครัว อันนำไปสู่ข้อเรียกร้องทางสังคมให้สตรีไทยต้องยอมรับในพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุรุษ ตลอดจนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามบุรุษทุกประการ เพื่อเป็นการตอบแทนที่บุรุษเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองหรือหาเลี้ยงสตรี

^๑ สำหรับผู้ที่สนใจ ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก สุชาติ สัตบุศร์, การศึกษาความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่นหญิงเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในสังคมไทยปัจจุบัน วิทยานิพนธ์ปริญญา-
ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๙.

(๔) สตรี คือ ผู้ที่มีความสวยงามและอ่อนหวาน คล้ายกับ เป็นดอกไม้ของสังคม (ร้อยละ ๘.๒๕) เป็นคุณสมบัติในลักษณะที่เป็นตัวแทนของความอ่อนหวานและสวยงาม จึงเปรียบ สตรีเสมือนเป็นดอกไม้ที่ให้ความสดชื่นสวยงามแก่สังคม แต่ในขณะที่เดียวกันคุณสมบัติด้านนี้อาจจะถูกพิจารณาไปในเชิงลบได้ เพราะคำว่าดอกไม้ของสังคมอาจตีความไปในลักษณะของการเป็น สัญลักษณ์หรือวัตถุทางเพศ (Sex Object) ก็ได้ แต่ในที่นี้จะมุ่งประเด็นความหมายไปที่การ เป็นสัญลักษณ์แห่งความสดชื่นสวยงามของสังคม สร้างความสดใสให้แก่สังคม อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติ เช่นนี้ก็มิได้ เป็นภาพพจน์ในด้านบวกของสตรีมากนัก เพราะสตรีเป็นเพียงผู้สร้างเสริมความ สดชื่นสวยงามแก่สังคม แต่มิได้มีประโยชน์ในแง่สร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เจริญขึ้น ซึ่งทำให้ มีหลายคนพยายามนำเอาดอกไม้ของสังคมนี้ไปใส่แจกัน ให้เป็นเพียง เครื่องประดับของสังคมเท่านั้น

๒. ความสำคัญของสตรีต่อสังคม

จากที่กล่าวถึงในบทที่ ๓ เกี่ยวกับปัญหาการยอมรับในสถานภาพและบทบาทของ สตรีในอดีต และเป็นสิ่งที่ยึดถือสืบเนื่องกันมาจนกระทั่งกลายเป็นค่านิยมของสังคมไทย แม้ใน ปัจจุบันสังคมไทยได้มีการวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัย (Modernization) แล้ว ก็ตาม แต่ค่านิยมดังกล่าว ยังไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้น และสตรียังไม่สามารถแสดงบทบาทได้ทัดเทียมกับบุรุษ ทั้ง ๆ ที่ตามกฎหมายได้เปิดโอกาสให้สตรีมีสถานภาพเท่าเทียมกับบุรุษแล้วก็ตาม

ดังนั้นจึง เป็นที่น่าสนใจว่าสตรีในสังคม เมืองปัจจุบันได้รับความสำคัญหรือได้รับการ ยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อสังคม สามารถแสดงบทบาทเพื่อเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งในการ พัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ เช่นเดียวกับบุรุษหรือไม่ เพียงไร ซึ่งจากการสำรวจทัศนคติของ นิสิตนักศึกษาพบว่า นิสิตนักศึกษามองความสำคัญของสตรีในสังคม เมืองแตกต่างกันไป ดังรายละเอียดในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ ๒ ทศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับในความสำเร็จของสตรีในสังคมเมือง

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมสร้างสรรค์สังคม เช่นเดียวกับบุรุษ	๒๔๕	๖๓.๗๕
๒. เป็นผู้คอยสนับสนุน เกื้อกูลให้บุรุษสามารถทำงานเพื่อสังคมได้ดี	๖๕	๑๖.๒๕
๓. เป็นผู้ให้กำเนิดและสืบทอดเผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติ	๓๕	๘.๗๕
๔. เป็นผู้ที่ทำให้โลกแลดูสดใสสวยงาม	๓๕	๘.๗๕
๕. เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ไม่ได้สร้างสรรค์ประโยชน์อะไรแก่สังคม	๑๐	๒.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสอบถามความเห็นของนิสิตนักศึกษา แล้วนำมาประมวลผลและสรุปประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อความสำคัญของสตรีต่อสังคม ได้ภาพของทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อประเด็นนี้ ความลำดับความสำคัญ คือ

(๑) เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมสร้างสรรค์สังคม เช่นเดียวกับบุรุษ (ร้อยละ ๖๓.๗๕) นับเป็นประเด็นที่นิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญในสัดส่วนที่สูงมาก ในประเด็นนี้ นิสิตนักศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเสริมในทำนองว่า "สตรีซึ่งเป็นประชากรประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศ นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ" แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อสตรี เช่นเดียวกับบุรุษในการแสดงบทบาทในการพัฒนาหรือการสร้างสรรคสังคมไทย

(๒) เป็นผู้ที่ยกย่องสนับสนุน เกื้อกูลให้บุรุษ สามารถทำงานเพื่อสังคมได้ดี (ร้อยละ ๖๖.๒๕) เป็นการให้ความสำคัญต่อสตรีในฐานะของผู้สนับสนุนบุรุษในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคม โดยมีบุรุษเป็นแกนนำ ซึ่งการเกื้อกูลสนับสนุนบุรุษนี้ เป็นการให้การสนับสนุนทั้งในด้านกำลังใจและพฤติกรรม แต่โดยเหตุผลที่ลึกซึ้งมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าถ้าขาดสตรี บุรุษก็อาจจะไม่สามารถทำงานเพื่อสังคมได้ดี ดังนั้นสตรีก็มีความสำคัญต่อสังคม แต่เป็นความสำคัญในแง่ผู้สนับสนุนมิใช่ผู้กระทำ

(๓) เป็นผู้ให้กำเนิดและสืบทอดเผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติ (ร้อยละ ๘.๗๕) นับเป็นความสำคัญของสตรีอีกลักษณะหนึ่ง แต่เป็นความสำคัญอันเกิดจากธรรมชาติของสตรี มิใช่ความสำคัญจากการแสดงบทบาทหน้าที่ อย่างไรก็ตามถึงแม้จะเป็นความสำคัญตามธรรมชาติ แต่จากการที่สตรีเป็นผู้ให้กำเนิดทารก จึงทำให้สตรีมีความผูกพันใกล้ชิดกับทารกมากที่สุด การอบรมเลี้ยงดูทารกจึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สตรียินดีปฏิบัติ ดังนั้นทารกซึ่งจะต้องเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของชาติจะมีคุณภาพเพียงไร สตรีหรือมารดาผู้ให้กำเนิดย่อมมีอิทธิพลอยู่ค่อนข้างมาก นับเป็นความสคัญของสตรีที่แฝงมากับความสำคัญในการสืบทอด เผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติ

(๔) เป็นผู้ทำให้โลกแลดูสดใสสวยงาม (ร้อยละ ๘.๗๕) ประเด็นนี้เป็นการมองความสำคัญของสตรีตามพื้นฐานความคิดที่ว่า สตรีคือผู้ที่มีความสวยงามและอ่อนหวาน คล้ายกับ เป็นดอกไม้ของสังคม คือการให้ความสำคัญของสตรีในแง่ของสิ่งมีชีวิตที่สวยงาม ช่วยแต่งเติมสีสันให้แก่สังคม นับเป็นความสำคัญที่มีผลต่อการสร้างสรรค์สังคมน้อยมาก

(๕) เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ไม่ได้สร้างสรรค์ประโยชน์อะไรให้แก่สังคม (ร้อยละ ๒.๕๐) แสดงให้เห็นว่ามีนิสิตนักศึกษาอยู่กลุ่มหนึ่ง ซึ่งแม้จะเป็นเพียงคนกลุ่มน้อย แต่ก็สะท้อนให้เห็นจุดยืนทางความคิดของเขาอย่างชัดเจนว่า สตรีไม่ได้มีบทบาทสำคัญต่อสังคม สตรีเป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งของสังคมเท่านั้น นับเป็นการสะท้อนภาพความคิดของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความคิดไปในแนวของลัทธิเหยียดเพศและเป็นความคิดที่น่าจะได้รับอิทธิพลโดยตรงมาจากค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทย

จากที่กล่าวมานี้ กล่าวได้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ยอมรับว่า สตรีเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อสังคม และเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาททัดเทียมกับบุรุษในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมโดยตรง นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในฐานะของผู้ให้การสนับสนุนบุรุษ และมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดาให้เติบโตเป็นทรัพยากรของมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต มีเพียงส่วนน้อยที่มองความสำคัญของสตรีในฐานะเป็นผู้สร้างความสดใสสดงามให้แก่สังคม และยังมีน้อยมากที่มองว่า สตรีเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้สร้างสรรค์ประโยชน์อะไรให้แก่สังคม

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำเอาตัวแปรด้านเพศ มาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อความแตกต่างในทัศนคติที่ยอมรับในความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคม เมืองจะพบความแตกต่างกัน ตามในตารางที่ ๓ ซึ่งพบว่านิสิตนักศึกษาเพศหญิงจะมีทัศนคติในประเด็นแรก คือ สตรีมีความสำคัญใน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติในเรื่องการยอมรับในความสำคัญต่อสังคมของสตรี
ในสังคมเมือง

เพศ	สร้างสรรค์สังคม เช่น บุรุษ	เกื้อกูลบุรุษ ให้สามารถ ทำงาน	สืบทอดเผ่า พันธุ์มนุษย์	ทำให้โลก สดใสสวยงามและมี ความสุข	ไม่ได้สร้าง- สรรค์สังคม	รวม
ชาย	๕๒.๔ (๑๐๑)	๒๑.๕ (๔๑)	๑๐.๕ (๒๐)	๑๒.๖ (๒๔)	๒.๕ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
หญิง	๗๓.๗ (๑๕๕)	๑๑.๕ (๒๔)	๗.๒ (๑๕)	๕.๒ (๑๑)	๒.๔ (๕)	๑๐๐.๐ (๒๐๙)
รวม	๖๓.๗ (๒๕๕)	๑๖.๓ (๖๕)	๘.๗ (๓๕)	๘.๗ (๓๕)	๒.๕ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ฐานะผู้ร่วมสร้างสรรค์สังคม เช่นเดียวกับบุรุษ ถึงร้อยละ ๗๓.๗ ซึ่งสูงกว่านิสิตนักศึกษาเพศชายที่มีทัศนคติต่อประเด็นนี้ร้อยละ ๕๒.๔ สำหรับประเด็นอื่น ๆ นิสิตนักศึกษาเพศชายมีสัดส่วนร้อยละสูงกว่าทุกประเด็น โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่าสตรีเป็นผู้เกื้อกูลสนับสนุนให้บุรุษสามารถทำงานเพื่อสังคมได้ดี สูงถึงร้อยละ ๒๑.๕ ในขณะที่เพศหญิงมีทัศนคติต่อประเด็นนี้เพียง ๑๑.๕ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาเพศหญิงมีความสำนึกในความสำคัญของเพศตนสูงมาก สูงกว่าที่นิสิตนักศึกษาชายให้ความสำคัญต่อสถานภาพของสตรี

อย่างไรก็ตาม แม้จากตารางที่ ๓ จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในทัศนคติต่อความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคมเมืองระหว่างเพศชายและเพศหญิงอย่างค่อนข้างชัดเจนก็ตาม แต่เพื่อความมั่นใจในการวิเคราะห์ จึงได้นำเอาตัวแปรด้านสาขาที่ศึกษาของนิสิตนักศึกษาซึ่งคาดว่าอาจจะเป็นเงื่อนไขต่อความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อประเด็นดังกล่าว จึงได้นำมาเป็นตัวแปรคุม เพื่อดูความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปร ซึ่งปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในเรื่องการยอมรับความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคมเมือง จำแนกตามสาขาที่ศึกษา

เพศ	สังคมศาสตร์						วิทยาศาสตร์					
	สร้างสรรค์ สังคม เช่น บุรุษ สามารถ ทำงาน	เกือบล บุรุษให้ สามารถ ทำงาน	สืบทอด เผ่าพันธุ์ มนุษย์	ทำให้โลก สดใสสวย งาม	ไม่ได้ สร้างสรรค์ สังคม	รวม	สร้างสรรค์ สังคม เช่น บุรุษ สามารถ ทำงาน	เกือบล บุรุษให้ สามารถ ทำงาน	สืบทอด เผ่าพันธุ์ มนุษย์	ทำให้โลก สดใสสวย งาม	ไม่ได้ สร้างสรรค์ สังคม	รวม
ชาย	๕๑.๑ (๔๕)	๑๘.๒ (๑๖)	๑๑.๔ (๑๐)	๑๗.๐ (๑๕)	๒.๓ (๒)	๑๐๐.๐ (๘๘)	๕๔.๔ (๕๖)	๒๔.๓ (๒๔)	๘.๗ (๑๐)	๘.๗ (๘)	๒.๘ (๓)	๑๐๐.๐ (๑๐๓)
หญิง	๗๑.๘ (๘๒)	๑๑.๔ (๑๓)	๗.๘ (๘)	๕.๓ (๖)	๓.๕ (๔)	๑๐๐.๐ (๑๑๔)	๗๕.๘ (๗๒)	๑๑.๖ (๑๑)	๖.๓ (๖)	๕.๓ (๕)	๑.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๘๕)
รวม	๖๒.๘ (๑๒๗)	๑๔.๓ (๒๘)	๙.๕ (๑๘)	๑๐.๕ (๒๑)	๓.๐ (๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)	๖๔.๖ (๑๒๘)	๑๘.๒ (๓๖)	๘.๑ (๑๖)	๗.๑ (๑๔)	๒.๐ (๔)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการแยกตามสาขาที่ศึกษาของนิสิตนักศึกษา จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ เดิมระหว่างตัวแปรด้านเพศกับทัศนคติต่อการยอมรับในความสำคัญต่อสังคมของสตรีในสังคมเมือง ไม่มีความเปลี่ยนแปลงหรือลดลงมากนัก จึงสามารถสรุปได้ว่าสาขาที่ศึกษามีได้ เป็นเงื่อนไขที่มีผลต่อความสัมพันธ์ เดิมของทั้งสองตัวแปร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ในทัศนะของนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา เพศหญิงไม่ว่าจะศึกษาในสาขาใด คิดว่าสตรีในสังคมเมืองปัจจุบัน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพและบทบาทอย่างสำคัญต่อสังคม สามารถแสดงบทบาทหน้าที่ในด้านการสร้างสรรค์สังคม คือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุรุษ รวมทั้งมีบางส่วนที่เห็นว่าแม้สตรีจะไม่ได้มีบทบาทสำคัญในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม แต่สตรีก็เป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุน เกื้อกูลให้บุรุษสามารถทำงาน เพื่อสังคมได้ดี มีนิสิตนักศึกษาเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่าสตรีมีความสำคัญต่อสังคมเพียงการ เป็นผู้ให้กำเนิดและสืบทอด เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ หรือมีความสำคัญแต่เพียง เป็นผู้ทำให้โลกแลดูสดใสสวยงาม และมีอยู่น้อยมากที่มองว่าสตรี เป็นเพียงสมาชิกกลุ่มหนึ่งของสังคม ไม่มีความสำคัญอย่างไรต่อสังคมเลย

ข. ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง

๑. ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีกับบุรุษ

ในสังคมเมืองปัจจุบัน แม้สตรีจะได้รับการศึกษาสูงขึ้นและสังคมมีความใจกว้าง เปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงบทบาทหน้าที่ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น แต่สถานภาพของสตรีก็ยังไม่เท่าเทียมกับบุรุษอย่างแท้จริง บุรุษยังคงมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลครอบงำอยู่เหนือสตรีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งเกี่ยวกับประเด็นนี้ จากการสำรวจทัศนคติของนิสิตนักศึกษาคั้งนี้ได้รับคำตอบที่ยืนยันในเหตุผลดังกล่าว โดยผลจากการสำรวจจำแนกความคิดเห็นได้ดังรายละเอียดในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ทศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. สตรียังคงถูกห้ามไม่ให้ปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง	๒๓๐	๕๗.๕๐
๒. ตามกฎหมายแล้วสตรีเท่าเทียมกับบุรุษทุกด้าน	๔๒	๒๓.๐๐
๓. สตรีสามารถทำทุกอย่างได้เช่นเดียวกับบุรุษ	๖๔	๑๖.๐๐
๔. สตรียังคงดีกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน	๑๔	๓.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปถึงสภาพการยอมรับของนิสิตนักศึกษาต่อสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง ได้ดังนี้

(๑) สตรียังคงถูกห้ามไม่ให้ประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง (ร้อยละ ๕๗.๕) การที่สตรีถูกสังคมกำหนดกรอบของพฤติกรรม ให้สามารถกระทำและไม่กระทำในบางสิ่งบางอย่าง เท่ากับว่าสังคมไม่ให้การยอมรับสนับสนุนให้สตรีมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกับบุรุษซึ่งแน่นอนย่อม เป็นความยุติธรรมสำหรับสตรีและนิสิตนักศึกษาว่าครั้งหนึ่งของการสำรวจครั้งนี้ก็มีความคิด เห็นและมองเห็นถึงความยุติธรรมที่สังคมมีต่อสตรี

(๒) ตามกฎหมายแล้วสตรีเท่าเทียมกับบุรุษทุกด้าน (ร้อยละ ๒๓.๐) กล่าวได้ว่าเป็นภาพสะท้อนอีกลักษณะหนึ่ง จากทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่แสดงถึงความไม่เสมอภาคในสถานภาพ บทบาท หน้าที่ ของสตรีในสังคม เมือง ซึ่งประเด็นนี้นับว่าสอดคล้องกับประเด็นแรก เพราะแม้ว่าตามกฎหมายจะมีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญให้สตรีมีความเสมอภาค เท่าเทียมกับบุรุษ แต่สตรีก็ยังคงถูกกำหนดกรอบหรือห้ามประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง ความเท่าเทียมที่เป็นอยู่จึง เป็นแต่เพียงความ เสมอภาค เท่าเทียมกันตามกฎหมายเท่านั้น

(๓) สตรีสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ เช่นเดียวกับบุรุษ (ร้อยละ ๑๖.๐) นับว่า
นิสิตนักศึกษาผู้น้อยมากที่สุดคิดว่า สังคมเมืองในปัจจุบันให้การยอมรับในสิทธิ์และความเสมอภาค
ระหว่างสตรีกับบุรุษอย่างเท่าเทียมกัน

(๔) สตรียังคงด้อยกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน (ร้อยละ ๓.๔) ถึงแม้จะมีสัดส่วน
ที่น้อยมาก แต่ก็ เป็นภาพสะท้อนถึงแนวความคิดของนิสิตนักศึกษาได้ว่า มีเพียงส่วนน้อยมากที่สุด
คิดว่าสตรีในสังคมเมืองปัจจุบันด้อยกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน

จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาถึงร้อยละ ๘๔.๐ ที่ยังคิดว่าสตรียังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม
ในสถานภาพและบทบาทด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะมีมากกว่าครึ่งหนึ่งที่คิดว่า "สตรียังคงถูกห้าม
ไม่ให้ประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง" ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ ๑๖.๐ เท่านั้นที่ยอมรับว่า "สตรี
สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ เช่นเดียวกับบุรุษ" สำหรับในกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ยอมรับในสถานภาพ
และบทบาทของสตรีนี้ เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดในตารางที่ ๖ พบว่า ตัวแปรด้านสาขาที่
ศึกษา มีผลต่อแนวความแตกต่างที่ชัดเจนมาก โดยนิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาสังคมศาสตร์
ให้การยอมรับในสถานภาพและบทบาทของสตรีมากกว่านิสิตศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

ตารางที่ ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติในเรื่องการยอมรับความสำคัญในสถานภาพ
และบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง

สาขาที่ศึกษา	สตรีถูกห้าม ประพฤติ บางอย่าง	สตรีเท่าเทียม ตามกฎหมาย	สตรีทำได้ ทุกอย่าง	สตรีด้อยกว่า ทุกด้าน	รวม
สังคมศาสตร์	๕๑.๐ (๑๐๓)	๒๖.๒ (๕๓)	๑๘.๘ (๔๐)	๓.๐ (๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๖๔.๑ (๑๒๗)	๑๘.๗ (๓๘)	๑๒.๑ (๒๔)	๔.๐ (๘)	๑๐๐.๐ (๑๘๘)
รวม	๕๗.๕ (๒๓๐)	๒๓.๐ (๔๖)	๑๖.๐ (๖๔)	๓.๕ (๑๔)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

จากตารางจะ เห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มองว่าสตรีในสังคมเมืองถูกสังคมกำหนดกรอบห้ามไม่ให้ประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่างในสัดส่วนที่สูงกว่านิสิตนักศึกษาจากสาขาสังคมศาสตร์ คือ ร้อยละ ๖๔.๑ และ ๕๑.๐ ตามลำดับ รวมทั้งนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีความเห็นว่าสตรีค้อยกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้านสูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์เล็กน้อย สำหรับทัศนคติในแง่บวก คือ สตรีสามารถทำทุกอย่างได้เช่นเดียวกับบุรุษนั้น นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความเห็นเช่นนี้ในสัดส่วนที่สูงกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ คือร้อยละ ๑๔.๘ และ ๑๖.๑ ตามลำดับ แต่ก็เป็นการแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หมายความว่า นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ให้การยอมรับว่าในปัจจุบันสถานภาพและบทบาทของสตรีมีเท่าเทียมกับบุรุษมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์เล็กน้อย

อย่างไรก็ตามแม้ข้อมูลในตารางที่ ๖ จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของตัวแปรด้านสาขาที่ศึกษาที่มีต่อความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมืองอย่างชัดเจน แต่เพื่อความมั่นใจในความแตกต่างดังกล่าว จึงได้นำตัวแปรด้านเพศมาเป็นตัวแปรคุมในเชิงเงื่อนไขเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง (ดูตารางที่ ๗) ซึ่งปรากฏว่าเมื่อแยกออกเป็นเพศชายและหญิงแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษาและการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมืองมีสัดส่วนของความแตกต่างลดลงในกลุ่มเพศชาย ในขณะที่ไปเพิ่มในกลุ่มเพศหญิงจนกระทั่งมองเห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้คงจะเป็น เพราะนิสิตนักศึกษาเพศหญิงให้การยอมรับในความสำคัญของสตรีต่อสังคมมากกว่าเพศชาย จึงยอมรับว่าในปัจจุบันสถานภาพและบทบาทของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษมากกว่านิสิตนักศึกษาเพศชาย นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาเพศหญิงที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ให้การยอมรับในสัดส่วนที่สูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิงที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์

ตารางที่ ๗ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในเรื่องการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง จำแนกตามเพศ

สาขาที่ศึกษา	ชาย					หญิง				
	สตรีห้าม	ตามกฎหมาย	สตรีทำ	สตรีค่อย	รวม	สตรีห้าม	ตามกฎหมาย	สตรีทำ	สตรีค่อย	รวม
	ประพฤติ	หมายเท่า	ทุกอย่าง	กว่าบุรุษ		ประพฤติ	หมายเท่า	ทุกอย่าง	กว่าบุรุษ	
	บางอย่าง	เทียมกัน	ได้เช่น	ทุกด้าน	บางอย่าง	เทียมกัน	ได้เช่น	ทุกด้าน		
บุรุษ					บุรุษ					
สังคมศาสตร์	๕๐.๐	๒๕.๐	๑๙.๓	๕.๗	๑๐๐.	๕๑.๗	๒๗.๒	๒๐.๒	๐.๙	๑๐๐
	(๔๔)	(๒๒)	(๑๗)	(๕)	(๘๘)	(๕๙)	(๓๑)	(๒๓)	(๑)	(๑๑๔)
วิทยาศาสตร์	๕๙.๒	๒๓.๓	๑๑.๗	๕.๘	๑๐๐	๖๙.๕	๑๕.๘	๑๒.๖	๒.๑	๑๐๐
	(๖๑)	(๒๔)	(๑๒)	(๖)	(๑๐๓)	(๖๖)	(๑๕)	(๑๒)	(๒)	(๙๕)
รวม	๕๕.๐	๒๔.๑	๑๕.๒	๕.๗	๑๐๐	๕๙.๘	๒๒.๐	๑๖.๗	๑.๔	๙๙.๙
	(๑๐๕)	(๔๖)	(๒๙)	(๑๑)	(๑๙๑)	(๑๒๕)	(๕๖)	(๓๕)	(๓)	(๒๐๙)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมืองกับสาขาที่ศึกษาแล้ว ยังได้ลองนำเอาตัวแปรด้านภูมิลำเนาเดิมของนิสิตนักศึกษามาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับทัศนคติดังกล่าวด้วย ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับทัศนคติในเรื่องการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง

ภูมิลำเนาเดิม	สตรีถูกห้าม ประพฤติดัง บางอย่าง	สตรีเท่าเทียม ตามกฎหมาย	สตรีทำได้ ทุกอย่าง	สตรีดีกว่า ทุกด้าน	รวม
กรุงเทพมหานคร	๕๔.๕ (๑๒๒)	๒๔.๓ (๕๔)	๑๗.๖ (๓๙)	๓.๒ (๗)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๖๐.๗ (๑๐๘)	๒๑.๓ (๓๘)	๑๔.๑ (๒๕)	๓.๙ (๗)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๕๗.๕ (๒๓๐)	๒๓.๐ (๙๒)	๑๖.๐ (๖๔)	๓.๕ (๑๔)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

จากข้อมูลในตารางข้างต้นแม้จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างตัวแปรทั้งสอง แต่ความแตกต่างดังกล่าวมีสัดส่วนของความแตกต่างกันไม่มากนัก โดยเฉพาะเมื่อรวมทัศนคติในแง่ลบ คือ ทัศนคติที่เห็นว่าสตรีถูกสังคมกำหนดกรอบของพฤติกรรมไม่ให้ประพฤติปฏิบัติบางอย่าง สตรีเท่าเทียมกับบุรุษเฉพาะด้านกฎหมาย และสตรีดีกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติในแง่ลบรวมกันร้อยละ ๔๒.๕ ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมีสัดส่วนสูงกว่าเล็กน้อยคือร้อยละ ๕๔.๕ สำหรับทัศนคติในแง่บวก คือสตรีสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ เช่นเดียวกับบุรุษ ก็เช่นกันมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างภูมิลำเนาเดิมกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด คือร้อยละ ๑๗.๖ และ ๑๔.๑ ตามลำดับ หมายความว่านิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมีทัศนคติในแง่ลบมากกว่านิสิตนักศึกษาที่เป็นคนในกรุงเทพมหานคร เล็กน้อย

ตารางที่ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลาเนา เดิมกับทัศนคติใน เรื่องการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมือง จำแนกตามเพศ

	ชาย					หญิง				
	สตรีห้าม	ตามกฎหมาย	สตรีทำทุก	สตรีค่อย	รวม	สตรีห้าม	ตามกฎหมาย	สตรีทำทุก	สตรีค่อย	รวม
	ประพฤดิ	หมายเท่า	อย่างได้	กว่าบุรุษ		ประพฤดิ	หมายเท่า	อย่างได้	กว่าบุรุษ	
ภูมิลาเนาเดิม	บางอย่าง	เทียมกัน	เช่นบุรุษ	ทุกด้าน		บางอย่าง	เทียมกัน	เช่นบุรุษ	ทุกด้าน	
กรุงเทพ	๕๖.๘ (๕๘)	๒๓.๕ (๒๔)	๑๓.๗ (๑๔)	๕.๘ (๖)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)	๕๓.๓ (๖๔)	๒๕.๐ (๓๐)	๒๐.๘ (๒๕)	๐.๘ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๒๐)
ต่างจังหวัด	๕๒.๘ (๔๗)	๒๔.๗ (๒๒)	๑๖.๘ (๑๕)	๕.๖ (๕)	๑๐๐.๐ (๘๘)	๖๘.๕ (๖๑)	๑๘.๐ (๑๖)	๑๑.๒ (๑๐)	๒.๓ (๒)	๑๐๐.๐ (๘๘)
รวม	๕๕.๐ (๑๐๕)	๒๔.๑ (๕๖)	๑๕.๒ (๒๘)	๕.๗ (๑๑)	๑๐๐.๐ (๑๘๑)	๕๙.๘ (๑๒๕)	๒๒.๐ (๕๖)	๑๖.๘ (๓๕)	๑.๔ (๓)	๑๐๐.๐ (๒๐๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และ เช่นเดียวกันเมื่อนำตัวแปรคุมคือ เพศมาเป็นเงื่อนไขทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๔) พบความแตกต่างที่ชัดเจนมากขึ้นในกลุ่มนิสิตนักศึกษาเพศหญิง โดยเฉพาะความเห็นของนิสิตนักศึกษาเพศหญิงที่ว่าสตรีถูกสังคมกำหนดกรอบพฤติกรรมไม่ให้ประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง มีความแตกต่างในความคิดเห็นระหว่างผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอย่างชัดเจนมาก คือร้อยละ ๕๓.๓ และ ๖๔.๕ ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตนักศึกษาเพศชายมีทัศนคติต่อประเด็นนี้แตกต่างไปในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติเช่นนี้ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด คือร้อยละ ๕๖.๕ และ ๕๒.๕ ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าเพศเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ตัวแปรทั้งสองเผชิญความสัมพันธ์กันทั้งทัศนคติในแง่บวกและแง่ลบ

อย่างไรก็ตามทัศนคติของนิสิตนักศึกษาดังกล่าว เป็นการสะท้อนภาพของสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมืองได้อย่างชัดเจนว่า แม้ในปัจจุบันสตรีมีแนวโน้มได้รับการยอมรับในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ในระดับที่สูงกว่าอดีตมาก แต่ก็ยังไม่เท่าเทียมกับบุรุษอย่างแท้จริง ในความเป็นจริงสตรียังคงต้องยกว่าบุรุษ แต่ก็ยังไม่ถึงกับยกว่าบุรุษในทุก ๆ ด้าน เพียงแต่สตรีส่วนมากถูกกำหนดกรอบพฤติกรรมไม่ให้ประพฤติปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่าง โดยมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังคิดว่าสตรีต้องยกว่าหรือเท่าเทียมกับบุรุษในทุก ๆ ด้าน

๒. ทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีในอดีตกับปัจจุบัน

เพื่อให้เห็นถึงทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง จึงได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาและในปัจจุบัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่มองถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสตรีในเมืองมากที่สุดในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ตามลำดับความสำคัญดังนี้ (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๑๐ ทศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคม เมืองที่เกิดขึ้นจริงใน
ช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. สตรีต้องรับภาระงานบ้านทุกอย่างและต้องคอยดูแลปรนนิบัติ สามีและลูก ๆ	๑๔๕	๔๘.๗๕
๒. สตรีไม่มีโอกาสทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ดังเช่นใน ปัจจุบัน	๖๘	๑๗.๐๐
๓. สตรีมักไม่ได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน	๖๓	๑๕.๗๕
๔. สตรีต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามสามีทุก ๆ ด้านในฐานะข้าง- เท่าหลัง	๔๘	๑๒.๐๐
๕. บทบาทหน้าที่ของสตรีในปัจจุบันและเมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ไม่มีความแตกต่างกัน	๒๖	๖.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

(๑) หน้าที่หลักของสตรีในอดีต คือการรับภาระงานบ้านทุกอย่างและต้องคอย
ดูแลปรนนิบัติสามีและลูก ๆ (ร้อยละ ๔๘.๗๕)

(๒) สตรีไม่มีโอกาสทำงานเพื่อหารายได้ดังเช่นในปัจจุบัน (ร้อยละ ๑๗.๐)

(๓) สตรีมักไม่ได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน (ร้อยละ ๑๕.๗๕) และ

(๔) สตรีต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามสามีทุก ๆ ด้าน ในฐานะข้างเท่าหลัง
(ร้อยละ ๑๒.๐)

(๕) บทบาทหน้าที่ของสตรีในปัจจุบันและเมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมาไม่มีความแตกต่าง
กันเลย (ร้อยละ ๖.๕)

จากบทบาทหน้าที่ในอดีตทั้ง ๔ ประการ โดยมีหน้าที่หลักที่นิสิตนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่ง เห็นพ้องต้องกันว่า สตรีต้องรับภาระงานทุกอย่างภายในบ้านทั้งยังต้องคอยปรนนิบัติดูแลสามีและ ลูก ๆ เมื่อถามถึงความเหมาะสมในการแสดงบทบาทหน้าที่ในอดีตของสตรีในสังคมเมือง พบว่า มีนิสิตนักศึกษาถึงร้อยละ ๖๑.๐ ที่คิดว่าเป็นบทบาทหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม อีกร้อยละ ๑๖.๐ เห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว และร้อยละ ๒๓.๐ ไม่แน่ใจว่าเหมาะสมหรือไม่ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

สำหรับกลุ่มผู้ตอบว่าไม่เหมาะสมให้เหตุผลประกอบที่ค่อนข้างกระจายกันไป (ดูภาคผนวก ข) เริ่มจากเหตุผลที่ว่า ทั้งบุรุษและสตรีควรจะช่วยเหลือ และปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน (ร้อยละ ๓๓.๐) ทั้งบุรุษและสตรีควรมีความเท่าเทียมกันทั้งในสิทธิและหน้าที่ (ร้อยละ ๑๔.๔) สังคมไม่ยอมเปิด โอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถของตน (ร้อยละ ๑๗.๔) สติปัญญาและความสามารถของสตรี มีเท่าเทียมกับบุรุษ และสามารถพึ่งตนเองได้ (ร้อยละ ๑๕.๕) และสตรีมีความสามารถทำกิจกรรม อื่น ๆ ได้มากกว่าการทำงานบ้าน (ร้อยละ ๑๔.๗)

ส่วนกลุ่มผู้ตอบว่าเหมาะสม (ดูภาคผนวก ข.) ซึ่งมีอยู่เพียงร้อยละ ๑๖.๐ ได้ให้เหตุผลประกอบที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการแบ่งสิทธิและหน้าที่ระหว่างสตรีและบุรุษอย่างเหมาะสม (ร้อยละ ๖๖.๒) นอกจากนี้มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยในแต่ละเหตุผลคือ สตรีไม่จำเป็นต้องหารายได้เพราะมีสามีคอย เลี้ยงดู (ร้อยละ ๔.๒) ศึกษาเล่าเรียนไปแล้วสตรีก็ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์อะไร (ร้อยละ ๖.๑) สตรีควรจะตอบแทนสามีในฐานะผู้เลี้ยงดู (ร้อยละ ๓.๑) และอื่น ๆ (ร้อยละ ๑๔.๔)

เมื่อมาถึงช่วงปัจจุบัน นิสิตนักศึกษามีทัศนคติในบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมือง แตกต่างกันดังนี้ (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๑๑)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๑ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมเมืองปัจจุบัน

	ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑.	สตรีมีบทบาทนอกบ้านมากขึ้น แต่อย่างน้อยกว่าบุรุษ และในตำแหน่งสำคัญ ๆ ยังคงถูกสงวนไว้ให้บุรุษ	๒๕๘	๗๔.๕๐
๒.	สตรียังคงทำงานบ้านทุกอย่างในครอบครัว รวมทั้ง การปรนนิบัติสามีและลูก ๆ	๕๐	๑๒.๕๐
๓.	สตรีและบุรุษเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน	๔๕	๑๑.๒๕
๔.	สตรียังคงไม่ได้รับการส่งเสริมทางการศึกษา	๗	๑.๗๕
	รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

(๑) สตรีมีบทบาทนอกครอบครัวมากขึ้น แต่ก็อย่างน้อยกว่าบุรุษและในตำแหน่งสำคัญ ๆ ยังคงถูกสงวนไว้ให้แก่บุรุษ (ร้อยละ ๗๔.๕๐)

(๒) สตรียังคงต้องทำงานบ้านทุกอย่างในครอบครัว และต้องคอยดูแลปรนนิบัติสามีและลูก ๆ (ร้อยละ ๑๒.๕)

(๓) สตรีและบุรุษเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน (ร้อยละ ๑๑.๒๕) และ

(๔) สตรียังคงไม่ได้รับการส่งเสริมทางด้านการศึกษา (ร้อยละ ๑.๗๕)

จะเห็นได้ว่า ตามทัศนคติของนิสิตนักศึกษา ในปัจจุบันสตรีมีโอกาสดำเนินการได้แสดงบทบาทหน้าที่ อยู่ภายนอกครอบครัวมากขึ้นกว่าอดีต ซึ่งแม้จะแตกต่างกันภายในช่วงประมาณ ๑๐ ปี แต่บทบาท หน้าที่ของสตรีก็แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมาสตรีต้องรับภาระงานบ้านทุกอย่าง รวมทั้งการดูแลปฏิบัติสามีและลูก ๆ ส่วนในปัจจุบันบทบาทหน้าที่สำคัญกลับเป็นการออกไปทำงาน หรือทำกิจกรรมนอกครอบครัว

เมื่อถามถึงทัศนคติที่มีต่อความเหมาะสมในการแสดงบทบาทหน้าที่ดังกล่าวในปัจจุบัน (รายละเอียดในภาคผนวก ข.) ปรากฏว่านิสิตนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ ๖๓.๕) คิดว่ายังไม่เหมาะสม มีผู้คิดว่าเหมาะสมดี ร้อยละ ๒๒.๗ และไม่แน่ใจอีกร้อยละ ๑๓.๗ สำหรับผู้ที่คิดว่าบทบาทหน้าที่ที่สตรีได้รับปัจจุบันยังไม่เหมาะสม ตอบว่าเป็นเพราะเหตุผลสำคัญคือ สังคมยังไม่ยอมเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่ (ร้อยละ ๓๔.๖) อีกเหตุผลหนึ่งคือ สตรีและบุรุษควรจะมีบทบาทที่เท่าเทียมกันในสิทธิและหน้าที่ ทุก ๆ ด้าน (ร้อยละ ๓๔.๒) และสตรีมีสติปัญญาและความสามารถเท่าเทียมกับบุรุษ สามารถทำงานนอกบ้านได้ดีไม่แพ้บุรุษ (ร้อยละ ๒๓.๒)

ส่วนผู้ที่คิดว่าเหมาะสมดีแล้วให้เหตุผลสำคัญคือ ผ (ดูภาคผนวก ข.) เป็นการแบ่งสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุรุษกับสตรีอย่างเหมาะสม (ร้อยละ ๔๑.๔) รองลงมาคือสตรีมีข้อจำกัดในด้านสติปัญญา และ ความสามารถ (ร้อยละ ๓๕.๒) สตรีไม่จำเป็นต้องหารายได้เพราะมีสามีคอยเลี้ยงดู (ร้อยละ ๑๑.๐) และอื่น ๆ (ร้อยละ ๑๒.๐)

เพื่อการยืนยันในความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสตรี และ บุรุษในเมือง จึงได้ถามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา ในประเด็นความแตกต่างในบทบาทหน้าที่ระหว่างสตรีกับบุรุษ (ดูภาคผนวก ข.) พบว่านิสิตนักศึกษาร้อยละ ๕๓.๗๕ ที่คิดว่าแตกต่างกัน และอีก ๔๖.๒๕ เห็นว่าไม่แตกต่างกัน โดยในกลุ่มที่เห็นว่าแตกต่างได้ให้เหตุผลประกอบไว้ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ สภาพความแตกต่างในบทบาทหน้าที่ระหว่างสตรีและบุรุษในสังคมเมืองปัจจุบัน

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
๑. บทบาทหน้าที่บางด้านเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับสตรี	๑๑๔	๔๗.๖๗
๒. บุรุษเป็นผู้รับหน้าที่สำคัญ ๆ ในสังคม	๕๓	๒๓.๕๖
๓. สตรีต้องทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน	๔๘	๒๑.๓๓
๔. สตรีได้รับความไว้วางใจให้แสดงบทบาทหน้าที่สำคัญ ๆ มากกว่าบุรุษ	๑๐	๔.๔๔
รวม	๒๑๔	๑๐๐.๐๐

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) บทบาทหน้าที่บางด้าน เป็นสิ่งที่ต้องห้ามสำหรับสตรี (ร้อยละ ๔๔.๔)

โดยเฉพาะทางด้านอาชีพการงาน มีบางอาชีพที่ยังห้ามไม่ให้สตรีทำ อย่างเช่นงานปลัดอำเภอ เป็นต้น

(๒) บุรุษ เป็นผู้รับหน้าที่สำคัญ ๆ ในสังคม (ร้อยละ ๒๔.๒) ซึ่งนอกจากจะลงวนอาชีพแล้ว ยังมีการสงวนตำแหน่งสำคัญในระดับผู้บริหารไว้สำหรับบุรุษ มีสตรีเพียงส่วนน้อยที่มีโอกาสจะขึ้นไปสู่ระดับบริหาร ยกเว้นในสายวิชาการซึ่งจะพิสูจน์กันที่ความสามารถอย่างแท้จริง สตรีจึงมีโอกาสดำเนินตำแหน่งผู้บริหารได้มากกว่าสายงานอื่น ๆ

(๓) สตรีต้องทำงานทั้งนอกบ้านและในบ้าน (ร้อยละ ๒๒.๓) เพราะสังคมส่วนรวมหรือแม้แต่ตัวสตรีเอง ยังคงมีความคิดว่างานในบ้านควรจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสตรี การที่สตรีต้องรับผิดชอบทั้งงานนอกบ้านและในบ้านมีผลให้สตรีไม่สามารถทุ่ม เวลาและความสามารถต่องานหรือกิจกรรมนอกครอบครัวได้มาก เท่ากับบุรุษ โอกาสก้าวหน้าจึงน้อยกว่า

(๔) สตรีได้รับความไว้วางใจให้แสดงบทบาทหน้าที่สำคัญ ๆ มากกว่าบุรุษ (ร้อยละ ๔.๗) เป็นเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้เฉพาะกับสตรีบางคน ที่มีความสามารถหรือมีชาติตระกูลที่ดี จึงมีผู้เห็นด้วยกับ เหตุผลนี้น้อยมาก

จากเหตุผลดังกล่าวทั้ง ๔ ประการ จะเห็นได้ว่าตามทัศนคติของนิสิตนักศึกษา เหตุผลสำคัญคือ การที่สตรีถูกปิดกั้นในการแสดงบทบาทหน้าที่บางด้าน รวมทั้งโอกาสที่สตรีจะก้าวเข้ามารับหน้าที่สำคัญ ๆ ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุรุษ จึงกล่าวได้ว่าทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีจึงเกี่ยวพันกันทั้งเงื่อนไขจากตัวสตรีเอง และเงื่อนไขจากสังคม

อีกประการหนึ่งจากทัศนคติของนิสิตนักศึกษาอาจประเมินได้ว่า ปัญหาด้านครอบครัวของสตรีไทยก็ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ต่อสถานภาพและการแสดงบทบาทของสตรีในปัจจุบัน เนื่องจากประเพณีและทัศนคติดั้งเดิมของสังคมไทย สตรีต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงานบ้าน และการเลี้ยงดูบุตร แม้ในปัจจุบันสตรีจำนวนมากจะต้องออกไปทำงานภายนอกบ้าน ทัศนคติเช่นนี้ก็ยังคงอยู่จึง เป็นปัญหาของสตรีไทยต้องรับภาระทั้งภายนอกบ้านและภายในบ้าน ซึ่งต้องอาศัยการจัด

แบ่งเวลาให้ถูกต้องระหว่างเวลาที่บ้านกับที่ทำงาน และต้องมีผู้ช่วยเหลือในการทำงานบ้าน และเลี้ยงดูบุตรด้วย

ค. ทัศนคติต่อสิทธิเสมอภาคของสตรีในสังคมเมือง

จากภาพสะท้อนที่เห็นได้ว่าสตรียังไม่ได้รับสถานภาพและบทบาทเท่าเทียมกับบุรุษ และได้มีผู้พยายามเรียกร้องหรือแสดงข้อคิดเห็นในเชิงต้องการให้สังคมได้เปิดโอกาสให้สตรีได้มีสถานภาพและบทบาทเท่าเทียมกับบุรุษในทุก ๆ ด้าน จึงมีผู้พยายามเสนอคำถามว่า "สตรีต้องการอะไร" คำถามนี้เป็นคำถามที่ถามได้ง่ายแต่ตอบได้ยาก อย่างไรก็ตามได้มีผู้เสนอคำตอบไว้อย่างน่าฟังว่า

"สตรีต้องการความเป็นคน แน่นนอนคนหรือมนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมด้วยเสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่เมื่อมนุษย์เติบโตขึ้น ฝ่ายที่แข็งแกร่งกว่าด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองก็ทำให้มนุษย์ฝ่ายที่อ่อนแอกว่าต้องตกเป็นเบี้ยล่าง สตรีที่ต้องการสิทธิทางการเมืองการปกครองเพื่อความยิ่งใหญ่หรือการขยายอำนาจ แต่สตรีต้องการมีส่วนร่วมในทุกอย่างเหล่านั้น เพื่อที่จะได้มีโอกาสดูแล พิทักษ์ ปกป้องสิทธิอันชอบธรรมที่ตนควรมีควรได้ในสังคมอันเดียวกันภายใต้หลักมนุษยธรรมพื้นฐานของมนุษย์"^๑

เพื่อให้เกิดความกระจ่างในลำดับต่อไปจะได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงทัศนคติต่อสิทธิเสมอภาคของสตรีในสังคมเมืองในด้านต่าง ๆ และในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ตามสายตาของนิสิตนักศึกษา โดยจะศึกษาวิเคราะห์ถึงทัศนคติต่อความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษในสังคมเมืองปัจจุบันซึ่งจะแยกพิจารณาตามระดับความสัมพันธ์ทางสังคม และกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมในทุกระดับและทุก ๆ ด้าน

๑. ทัศนคติต่อสิทธิเสมอภาคของสตรีในระดับครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยย่อยของสังคม ระบบครอบครัวจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของประวัติศาสตร์ สภาพภายในครอบครัวย่อมสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคม และสภาพแวดล้อมของสังคมก็เป็นเครื่องกำหนดรูปแบบของครอบครัว ต่างฝ่ายต่างเป็นผลสะท้อนและควบคุมซึ่งกันและกัน สตรีเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของครอบครัว โดยจะมีความเปลี่ยนแปลงในสถานภาพที่แตกต่างกันไป ๓ สถานภาพ คือ เป็นบุตรสาว เป็นภรรยา และเป็นมารดา ซึ่งแต่ละสถานภาพจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป

^๑ นางน้อย ปัญจพรรค "ผู้หญิงทุกคนเป็นพี่น้องกัน" ๒๓ ตุลาคม (กรุงเทพมหานคร :

จากการศึกษาของบุญเต็ม ไพเราะะ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๑๔) ได้จำแนกสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวตามสถานภาพที่แตกต่างกันไว้ ดังนี้^๑

ก) สถานภาพและบทบาทของบุตรสาว บุตรสาวทั้งในครอบครัวชนบทและในเมือง จะได้รับการอบรมและการเลี้ยงดูจากบิดามารดาเท่าเทียมกับบุตรชาย และปัจจุบันบิดามารดานิยมให้บุตรสาวเลือกคู่ครองด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ทางด้านการศึกษาบุตรสาวในเมืองมีการศึกษาสูงกว่าในชนบท บุตรสาวในเมืองส่วนใหญ่จะไม่ประสบกับภาวะความเครียดทางเศรษฐกิจจากครอบครัวอย่างเช่นกับบุตรสาวในชนบท ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บทบาทสำคัญของบุตรสาวในเมืองคือการศึกษาเล่าเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่ครอบครัวจะสามารถส่งเสียให้ได้ สำหรับสถานภาพระหว่างบุตรสาวและบุตรชายจะไม่แตกต่างกันแต่อย่างไร แม้แต่ในเรื่องของการสืบมรดกของครอบครัวก็เช่นเดียวกัน

ข) สถานภาพและบทบาทของภรรยา ภรรยาในครอบครัวสังคมเมืองกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองมากขึ้น เพราะต้องช่วยสามีในการทำงานท้นนอกบ้านตามความจำเป็นของสภาพแวดล้อมที่บีบบังคับ การที่สตรีมีบทบาทเป็นผู้หารายได้ให้ครอบครัว ทำให้ภรรยาเข้าไปมีอำนาจในการตัดสินใจในปัญหาของครอบครัวมากขึ้น ภรรยาไม่ต้องทำงานบ้านเพียงอย่างเดียวเหมือนสมัยก่อน ไม่ต้องคอยรับใช้หรือปรนนิบัติสามีและคนอื่น ๆ ในครอบครัว ภรรยาเริ่มมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว เช่น ค่าใช้จ่ายในบ้าน หรือจะมีลูกกี่คน เป็นต้น การมีบทบาททางเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยยกระดับสถานภาพและบทบาทของภรรยาในครอบครัวสังคมเมือง

ค) สถานภาพและบทบาทของมารดา จะไม่แตกต่างกันในอดีตมากนัก แม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงไป มารดาก็ยังคงมีหน้าที่สำคัญคือ อบรมบุตรธิดา ดูแลคนในครอบครัว มีอำนาจในการจัดบ้านเรือนให้เรียบร้อย แต่การให้เวลาแก่ครอบครัวของมารดาจะลดน้อยกว่าในอดีต เพราะมารดาต้องใช้เวลาทำงานนอกบ้านด้วย แต่ก็เช่นเดียวกับสถานภาพภรรยา คือ มารดามีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมของครอบครัวมากขึ้น อย่างเช่น การศึกษาของบุตรธิดา เป็นต้น

^๑ ศึกษารายละเอียดได้จาก บุญเต็ม ไพเราะะ, สถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมไทย, หน้า ๔๖-๑๐๗.

ดังนั้นทัศนคติต่อสิทธิเสมอภาคในระดับครอบครัวสำหรับการศึกษาวีเคราะห์ครั้งนี้ จึงหมายถึงทัศนคติต่อความเสมอภาคของสตรีในสถานภาพต่าง ๆ ทั้งสถานภาพของบุตรสาว สถานภาพของภรรยา และสถานภาพของมารดา ซึ่งในการสัมภาษณ์ได้พยายามชี้แจงให้ผู้ตอบได้เข้าใจถึงขอบเขตในประเด็นคำถามดังกล่าวนี้ เพื่อให้ได้คำตอบตามความหมายและทิศทางที่ต้องการศึกษาวีเคราะห์ จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับพบว่า โดยภาพรวมแล้วนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๒.๗๕) ยังคงมองเห็นว่าบุรุษยังคงเหนือกว่าสตรีในเรื่องความเสมอภาคในระดับครอบครัว มีผู้คิดว่าสตรีมีสถานภาพและบทบาทเหนือกว่าบุรุษร้อยละ ๒๘.๒๕ และมีผู้เห็นว่าทั้งบุรุษและสตรีมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในระดับครอบครัวอีกร้อยละ ๒๙.๐ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในตารางที่ ๑๓-๑๔

ตารางที่ ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>เพศ</u>				
ชาย	๔๗.๑ (๕๐)	๒๓.๐ (๔๔)	๒๙.๙ (๕๗)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๓๘.๘ (๘๑)	๓๓.๐ (๖๘)	๒๘.๒ (๕๘)	๑๐๐.๐ (๒๐๘)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๙.๐ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทั้งนิสิตนักศึกษาเพศหญิง และเพศชาย คิดว่าสตรีและบุรุษเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมากคือ เพศชายร้อยละ ๒๙.๙ เพศหญิงร้อยละ ๒๘.๒ แต่เพศชายคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีมีมากถึงร้อยละ ๔๗.๑ และคิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษเพียงร้อยละ ๒๓.๐ ในขณะที่เพศหญิงมีผู้ที่คิดว่า บุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่มากกว่าเพียงเล็กน้อยกับที่คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ คือร้อยละ ๓๘.๘ และร้อยละ ๓๓.๐

ตารางที่ ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคใน
ระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๔๙.๗ (๗๐)	๒๔.๘ (๓๕)	๒๕.๕ (๓๖)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๓๖.๙ (๕๘)	๓๓.๑ (๕๒)	๒๙.๙ (๔๗)	๑๐๐.๐ (๑๕๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๔๒.๑ (๕๓)	๒๕.๕ (๒๖)	๓๒.๔ (๓๓)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๙.๐ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ในด้านนิสิตนักศึกษา ที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ส่วนใหญ่คิดว่า บุรุษเหนือกว่าสตรี
ในขณะที่กลุ่มอายุ ๒๑-๒๒ ปี มีการกระจายสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า
๒๒ ปี ส่วนใหญ่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี รองลงมาคือเท่าเทียมกัน และสตรีเหนือกว่าบุรุษ ในสัดส่วน
ร้อยละ ๔๒.๑, ๓๒.๔ และ ๒๕.๕ ตามลำดับ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ภูมิลำเนาเดิม				
กรุงเทพฯ ฯ	๓๘.๗ (๘๖)	๓๐.๒ (๖๗)	๓๑.๑ (๖๙)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๔๗.๘ (๘๕)	๒๕.๘ (๔๖)	๒๖.๔ (๔๗)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๙.๐ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิลำเนาเดิม ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ ฯ มีสัดส่วนร้อยละที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี สตรีเหนือกว่าบุรุษ และเท่าเทียมกันในอัตราร้อยละ ๓๘.๗, ๓๐.๒ และ ๓๑.๑ ตามลำดับ ส่วน ผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๗.๘) คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี โดยผู้ที่คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ และที่คิดว่าเท่าเทียมกันมีสัดส่วนเกือบจะเท่ากัน คือ ร้อยละ ๒๕.๘ และ ๒๖.๔ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๖ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>รายได้/รายจ่าย</u>				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๔๕.๔ (๓๕)	๒๓.๔ (๑๘)	๓๑.๒ (๒๔)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๔๑.๕ (๗๓)	๒๔.๐ (๕๑)	๒๔.๕ (๕๒)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๔๖.๖ (๓๕)	๒๔.๖ (๑๘)	๒๘.๘ (๒๑)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๓๔.๒ (๒๔)	๓๕.๑ (๒๖)	๒๕.๗ (๑๘)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๘.๐ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับเรื่องรายได้/รายจ่าย ในสามกลุ่มรายได้/รายจ่าย คือต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท และ ๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท ส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๑.๕-๔๖.๖) คิดว่าบุรุษ
เหนือกว่าสตรี รองลงมาคิดว่าเท่าเทียมกัน (ร้อยละ ๒๔.๕-๓๑.๒) และคิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ
(ร้อยละ ๒๓.๔-๒๔.๐) ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้/รายจ่ายมากกว่า ๒,๐๐๐ บาท ขึ้นไปมีร้อยละ
๓๔.๒ คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี ร้อยละ ๓๕.๑ คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ และอีกร้อยละ ๒๕.๗
คิดว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ตารางที่ ๑๗ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สถานศึกษา				
จุฬาลงกรณ์	๓๖.๕ (๗๓)	๓๓.๐ (๖๖)	๓๐.๕ (๖๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๔๕.๐ (๙๐)	๒๓.๕ (๔๗)	๒๗.๕ (๕๕)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๙.๖ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ในด้านสถานศึกษา ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ความคิดเห็นต่อทั้งสามเหตุผลไม่ต่างกันมาก คือร้อยละ ๓๖.๕, ๓๓.๐ และ ๓๐.๕ ในขณะที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ ๔๕.๐) คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี ที่เหลือร้อยละ ๒๓.๕ คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ และอีกร้อยละ ๒๗.๕ คิดว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>สาขาที่ศึกษา</u>				
สังคมศาสตร์	๔๑.๖ (๘๔)	๒๗.๒ (๕๕)	๓๑.๒ (๖๓)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๔๓.๒ (๘๗)	๒๙.๓ (๕๘)	๒๖.๘ (๕๓)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๔๒.๘ (๑๗๑)	๒๘.๒ (๑๑๓)	๒๙.๐ (๑๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

และในเรื่องสาขาที่ศึกษา ปรากฏว่าผู้ที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์ มีความคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี และสตรีเหนือกว่าบุรุษในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ เล็กน้อย แต่ผู้ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์มีความคิดว่า มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรี มากกว่าผู้ที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์

จะเห็นได้ว่าตัวแปรเกือบทุกตัวมีอิทธิพลต่อความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในระดับครอบครัว โดยเฉพาะตัวแปรด้านเพศ อายุ ภูมิภาค อาชีพ รายได้/รายจ่าย และสถานศึกษา มีผลต่อความแตกต่างในทัศนคติด้านนี้ค่อนข้างมาก ในขณะที่สาขาที่ศึกษามีความแตกต่างที่ไม่ชัดเจน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าว จึงเลือกตัวแปรด้านรายได้/รายจ่ายมาแยกพิจารณาความสัมพันธ์ โดยใช้ตัวแปร เพศ และสาขาที่ศึกษาเป็นตัวแปรคุม (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๑๙ และ ๒๐) เหตุผลที่เลือกตัวแปรรายได้/รายจ่ายมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพราะประการแรกมีพื้นฐานความคิดว่ารายได้/รายจ่ายในแต่ละเดือนของนิสิตนักศึกษา น่าจะมีผลต่อความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในระดับครอบครัว อีกประการหนึ่งข้อมูลในตารางที่ ๑๖ แสดงถึงความแตกต่างที่ปรากฏในแนวโน้มที่ไม่ค่อยชัดเจนนัก จึงได้เลือกทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองโดยลองใช้ตัวแปรคุมอีกสองตัวแปรดังกล่าว

ตารางที่ ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตามเพศ

รายได้/รายจ่าย	ชาย				หญิง			
	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๓๘.๗(๑๒)	๒๕.๕ (๘)	๓๕.๕(๑๑)	๓๑	๕๐.๐(๒๓)	๒๑.๗(๑๐)	๒๘.๓(๑๓)	๔๖
๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ บาท	๕๐.๐(๓๖)	๒๐.๘ (๑๕)	๒๘.๒(๒๑)	๗๒	๓๕.๖(๓๗)	๓๔.๖(๓๖)	๒๙.๘(๓๑)	๑๐๔
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๕๑.๒(๒๑)	๑๘.๕(๘)	๒๘.๓(๑๒)	๔๑	๔๐.๖(๑๓)	๓๑.๓(๑๐)	๒๘.๑(๙)	๓๒
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๔๔.๗(๒๑)	๒๗.๖(๑๓)	๒๗.๗(๑๓)	๔๗	๒๙.๖(๘)	๔๘.๓(๑๓)	๒๒.๒(๖)	๒๗
รวม	๔๗.๑(๙๐)	๒๓.๒๔(๔๔)	๒๙.๘(๕๗)	๑๙๑	๓๘.๘(๘๑)	๓๓.๐(๖๙)	๒๘.๒(๕๙)	๒๐๘

ตารางที่ ๒๐ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคในระดับครอบครัวระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตามสาขา
ที่ศึกษา

รายได้/รายจ่าย	สังคมศาสตร์				วิทยาศาสตร์			
	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๔๒.๕(๑๗)	๒๒.๕(๙)	๓๕.๐(๑๔)	๑๐๐(๔๐)	๔๘.๖(๑๘)	๒๔.๓(๙)	๒๗.๑(๑๐)	๑๐๐(๓๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๔๑.๗(๓๕)	๒๕.๐(๒๑)	๓๓.๓(๒๘)	๑๐๐(๘๔)	๔๑.๓(๓๘)	๓๒.๖(๓)	๒๖.๑(๒๔)	๑๐๐(๙๒)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๔๒.๒(๑๔)	๓๑.๑(๑๔)	๒๖.๗(๑๒)	๑๐๐(๔๕)	๕๓.๖(๑๕)	๑๔.๓(๔)	๓๒.๑(๙)	๑๐๐(๒๘)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๓๙.๔(๑๓)	๓๓.๓(๑๑)	๒๗.๓(๙)	๑๐๐(๓๓)	๓๙.๐(๑๖)	๓๖.๖(๑๕)	๑๔.๔(๑๐)	๑๐๐(๔๑)
รวม	๔๑.๖(๘๔)	๒๗.๒(๕๕)	๓๑.๒(๖๓)	๑๐๐(๒๐๒)	๔๓.๙(๘๗)	๒๙.๓(๕๘)	๒๖.๘(๕๓)	๑๐๐(๑๙๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลในตารางที่ ๑๔ พบว่า ในกลุ่มนิสิตศึกษาเพศชาย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง แตกต่างไปจากความสัมพันธ์ในตารางที่ ๑๓ ส่วนในกลุ่มเพศหญิงมีแนวโน้มความสัมพันธ์เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ในตารางที่ ๒๐ แต่มีสัดส่วนความแตกต่างที่ชัดเจนมากกว่า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เพศเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ตัวแปรทั้งสอง เพื่อยังมีความสัมพันธ์กัน

สำหรับข้อมูลในตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่า ทั้งในกลุ่มนิสิตนักศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มความสัมพันธ์เช่นเดียวกับที่ปรากฏในตารางที่ ๒๐ แต่สัดส่วนความแตกต่างในแต่ละกลุ่มรายได้/รายจ่ายจะแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาศาขารวิทยาศาสตร์ จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าสาขาที่ศึกษามีใช่ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อความสัมพันธ์เดิมระหว่างตัวแปรทั้งสองแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาทั้งหมด อาจสรุปได้ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่าความเสมอภาคระหว่างเพศในระดับครอบครัวยังไม่เกิดขึ้น โดยบุรุษยังคงมีสถานภาพและบทบาทเหนือกว่าสตรีอยู่ เป็นการสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม้สตรีจะมีการเปลี่ยนแปลงในสิทธิเสมอภาคในระดับครอบครัวมากขึ้นกว่าในอดีต แต่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สตรียังไม่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษอย่างแท้จริง มีเพียงร้อยละ ๒๔.๐ เท่านั้นที่คิดว่าเท่าเทียมกัน แม้จะมีอีกร้อยละ ๒๔.๒๔ ที่ตอบว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษ แต่ส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี

เพื่อให้เห็นภาพความคิดของนิสิตนักศึกษาต่อความเสมอภาคในระดับครอบครัวชัดเจนขึ้น จึงขอให้พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อประเด็นข้อความต่อไปนี้ประกอบการวิเคราะห์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
- บทบาทสำคัญของสตรีคือการเป็นแม่บ้านที่ดี	๔๒.๐๐	๓๘.๒๕	๑๙.๗๕
- สตรีไม่ควรจะให้ความสำคัญกับการทำงานนอกบ้านมากกว่าการทำงานในบ้าน	๓๘.๐๐	๔๔.๒๕	๑๖.๗๕
- การเลี้ยงดูบุตรธิดา ควรจะเป็นหน้าที่ของสตรีมากกว่าบุรุษ	๓๗.๒๕	๔๖.๒๕	๑๖.๕๐
- ไม่ว่าจะกาลเวลาจะเปลี่ยนไปอย่างไรสตรีก็ควรจะเป็นผู้คอยดูแลปรนนิบัติสามีและลูก ๆ ตลอดไป	๕๐.๐๐	๓๔.๒๕	๑๐.๗๕
- สตรีควรจะได้รับสิทธิและหน้าที่เท่ากับบุรุษทุกประการ ยกเว้นกิจกรรมในครอบครัว	๔๑.๒๕	๔๔.๗๕	๑๓.๐๐
- กิจกรรมทุกอย่างในครอบครัวควรจะปล่อยให้บุรุษเป็นผู้ตัดสินใจ	๔.๗๕	๘๔.๗๕	๑๐.๕๐
- งานของบุรุษสตรีก็สามารถทำได้ แต่งานบางอย่างของสตรี บุรุษอาจทำไม่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบ้าน	๒๗.๗๕	๖๓.๗๕	๑๐.๕๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากความคิดเห็นในข้อความต่าง ๆ ดังกล่าว มีข้อน่าสังเกตประการหนึ่ง คือ ถ้าข้อความนั้นเป็นข้อความที่ไม่ใช่ข้อความเชิงเปรียบเทียบระหว่างบุรุษกับสตรี อย่างข้อความที่ว่า "บทบาทสำคัญของสตรี คือ การเป็นแม่บ้านที่ดี" และ "ไม่ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนไปอย่างไร สตรีก็ควรจะเป็นผู้คอยดูแลปรนนิบัติสามีและลูก ๆ ตลอดไป" เป็นข้อความที่นิสิตนักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งเห็นด้วย และมีสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า โดยพื้นฐานแล้วนิสิตนักศึกษาไม่ต่ำกว่าครึ่งจะให้การยอมรับในบทบาทหน้าที่ภายในครอบครัวของสตรี โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการเป็นแม่บ้านและการดูแลปรนนิบัติสามีและลูก ๆ และมองว่าบทบาทหน้าที่เหล่านี้ควรจะเป็นบทบาทหน้าที่ของสตรี

แต่เมื่อข้อความมีแนวความคิดในเชิงเปรียบเทียบระหว่างบุรุษและสตรี จะเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ในเชิงไม่เห็นด้วยมากกว่าเห็นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความที่มุ่งชี้ถึงการลิดรอนสิทธิเสมอภาคของสตรี นิสิตนักศึกษาเกือบทั้งหมดจะไม่เห็นด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ว่า "กิจกรรมทุกอย่างในครอบครัวควรจะปล่อยให้บุรุษเป็นผู้ตัดสินใจ" มีผู้ไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ ๘๔.๗๕

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในด้านสิทธิเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในระดับครอบครัว นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่าบุรุษยังมีสถานภาพและบทบาทที่เหนือกว่าสตรี มีไม่ถึงร้อยละ ๓๐ ที่คิดว่าอยู่ในสภาพที่เท่าเทียมกันแล้ว โดยเมื่อพิจารณาถึงความคิดหรือทัศนคติพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา จะพบว่ายังยอมรับในบทบาทหน้าที่ของสตรีตามแบบสังคมในอดีตอยู่มาก แต่ถ้าหากเป็นแนวคิดในเชิงเปรียบเทียบสิทธิเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี นิสิตนักศึกษาจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากเป็นแนวความคิดในลักษณะที่ลิดรอนสิทธิเสมอภาคของสตรี นิสิตนักศึกษาเกือบทั้งหมดจะไม่เห็นด้วย สำหรับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวในฐานะต่าง ๆ จะแตกต่างกันไป ดังนี้

(๑) ในฐานะเป็นบุตรสาว ควรจะต้องเชื่อฟังบิดามารดา ช่วยเหลือครอบครัวในกิจกรรมบางอย่างที่จะสามารถกระทำได้ แต่บทบาทหน้าที่ที่ควรจะทำให้ดีที่สุด คือ การศึกษาเล่าเรียน สตรีในฐานะเป็นบุตรสาวควรจะมีความคิด เป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง รู้จักที่จะคิดและปฏิบัติในสิ่งอันควร

(๒) ในฐานะเป็นภรรยา ควรจะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน และเป็นที่ปรึกษาของสามี ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาเพศชายต้องการให้ภรรยามีบทบาทในการทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยสามีในการหารายได้มาจุนเจือครอบครัว แต่ในขณะเดียวกันก็คิดว่างานบ้านไม่ควรจะบกพร่องด้วย โดยอาจจะ

แบ่งงานกันทำและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างปกติสุข

(๓) ในฐานะเป็นมารดา สตรีควรจะมีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดา เพื่อเป็นการสร้างสรรค์สมาชิกใหม่ของครอบครัวและสังคมที่เป็นคนดีและมีคุณภาพ

๒. ทัศนคติต่อสิทธิเสมอภาคของสตรีในระดับสังคม

ตั้งแต่สมัยโบราณมาถือว่า ผู้ชายเป็นผู้ทำเลี้ยงครอบครัว เรื่องอะไรก็ตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องภายในครอบครัวแล้ว สตรีจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ปล่อยให้เป็นที่ของบุรุษตลอดมา แต่จากการที่สังคมไทยมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม สตรีได้เผชิญกับข้อเรียกร้องจากสภาวการณ์ด้านต่าง ๆ ให้สตรีต้องเข้าไปมีบทบาทและรับภาระในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ขยายบทบาทจากขอบเขตทางความคิดที่ค้ำึงถึงแต่เพียงเรื่องของครอบครัว ไปสู่จุดยืนที่ค้ำึงถึงปัญหาต่าง ๆ ของสังคม และเข้าไปมีบทบาทช่วยเหลือสังคมมากขึ้น

ปัจจุบันบทบาทของสตรีจึงครอบคลุมทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคม ในระดับสังคมสตรีก็ต้องเข้ารับบทบาทหน้าที่ในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่เมื่อสตรีได้รับการเรียกร้องหรือกระตุ้นให้เข้ามามีบทบาทในระดับสังคม เช่นนี้แล้ว สตรีก็ย่อมต้องการที่จะสามารถแสดงบทบาทได้เท่าเทียมกับบุรุษ สตรีจึงเริ่มมีการเรียกร้องสิทธิเสมอภาคกับบุรุษในระดับสังคมทุกด้าน ซึ่งในปัจจุบันสตรีก็ได้รับสิทธิเสมอภาคมากขึ้น แต่อาจจะยังไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษอย่างแท้จริง

เพื่อการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ จึงได้สอบถามความเห็นของนิสิตนักศึกษา ถึงความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในระดับสังคม ซึ่งผลปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาถึงร้อยละ ๖๑.๐ ที่มีความเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี โดยมีผู้คิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๓๗.๕ ในขณะที่มีผู้คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษเพียงร้อยละ ๑.๕ เท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างกันตามตัวแปรต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒๑-๒๖

ตารางที่ ๒๑ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคใน
ระดับสังคม ระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>เพศ</u>				
ชาย	๖๒.๘ (๑๒๐)	๑.๖ (๓)	๓๕.๖ (๖๘)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๕๙.๓ (๑๒๔)	๑.๔ (๓)	๓๙.๒ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๒๐๙)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

จากตารางข้างต้น พบว่าในกลุ่มนิสิตนักศึกษาเพศชายมีผู้คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วน
ที่สูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย คือร้อยละ ๖๒.๘ และ ๕๙.๓ ตามลำดับ และในทางตรงกันข้ามเพศหญิง
มีความคิดว่าเท่าเทียมกันมากกว่าเพศชายเล็กน้อยเช่นกัน คือร้อยละ ๓๙.๒ และ ๓๕.๖ ตามลำดับ

ในด้านอายุพบว่ายังมีอายุมากก็ยังคงคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงมากโดยเฉพาะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๒ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคใน
ระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๔๘.๔ (๘๓)	๑.๔ (๒)	๓๘.๗ (๕๖)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๔๘.๒ (๘๓)	๒.๕ (๔)	๓๘.๓ (๖๐)	๑๐๐.๐ (๑๔๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๖๖.๗ (๖๘)	- (-)	๓๓.๓ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ในทำนองอายุพบว่ายังมีอายุมากก็ยิ่งคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงมาก โดยเฉพาะ
ในกลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปี มีอัตราส่วนสูงมากถึงร้อยละ ๖๖.๗ และเช่นเดียวกันยังมีอายุน้อยก็
ยิ่งคิดว่าสตรีมีความเท่าเทียมกับบุรุษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๓ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ภูมิลำเนาเดิม				
กรุงเทพ ฯ	๔๘.๑ (๑๒๔)	๑.๔ (๓)	๕๐.๕ (๔๐)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๖๔.๖ (๑๑๕)	๑.๗ (๓)	๓๓.๗ (๖๐)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิลำเนาเดิม ปรากฏว่าผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีมากกว่าผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร คือร้อยละ ๖๔.๖ และ ๔๘.๑ ตามลำดับ ส่วนความคิดว่าสตรีและบุรุษเท่าเทียมกันนั้น ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนสูงกว่าผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด คือ ร้อยละ ๕๐.๕ และ ๓๓.๗ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
รายได้/รายจ่าย				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๕๓.๒ (๔๑)	๒.๖ (๒)	๔๔.๒ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๖๐.๘ (๑๐๗)	๐.๖ (๑)	๓๘.๖ (๖๘)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๕๘.๕ (๔๓)	๒.๗ (๒)	๓๘.๘ (๒๘)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๗๑.๖ (๕๓)	๑.๕ (๑)	๒๗.๐ (๒๐)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับด้านรายได้/รายจ่าย ปรากฏว่ายังมีรายน่อยยิ่งคิดว่าสตรีมีความเท่าเทียมกับ
บุรุษในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้/รายจ่ายต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท มีถึงร้อยละ ๕๔.๒
แต่ในด้านความคิดที่ว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีจะมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มรายได้/รายจ่ายค่อนข้าง
มาก คือมีสัดส่วนร้อยละ ๕๓.๒, ๖๐.๘, ๕๘.๕ และ ๗๑.๖ ตามลำดับรายได้/รายจ่ายจากน้อยไป
หามาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้มีรายได้/รายจ่ายมากกว่า ๒,๐๐๐ บาท มีความเห็นว่าบุรุษเหนือ
กว่าสตรีสูงมากถึงร้อยละ ๗๑.๖

ตารางที่ ๒๕ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ	สตรีเหนือ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>สถานศึกษา</u>				
จุฬาลงกรณ์	๖๕.๐ (๑๓๐)	๒.๐ (๔)	๓๓.๐ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวมค่าแห่ง	๕๗.๐ (๑๑๔)	๑.๐ (๒)	๔๒.๐ (๘๔)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ในเรื่องสถานศึกษา พบว่านิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก
ในแต่ละกลุ่มความคิด คือคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีถึงร้อยละ ๖๕.๐ ในขณะที่คิดว่าเท่าเทียมกันเพียง
ร้อยละ ๓๓.๐ ส่วนนิสิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอัตราความแตกต่างที่ต่ำกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย คือ คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๕๗.๐ และคิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๔๒.๐

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๖. ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สาขาที่ศึกษา				
สังคมศาสตร์	๕๕.๔ (๑๒๐)	๑.๕ (๓)	๓๙.๑ (๗๙)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๖๒.๖ (๑๒๔)	๑.๕ (๓)	๓๕.๙ (๗๑)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๖๑.๐ (๒๔๔)	๑.๕ (๖)	๓๗.๕ (๑๕๐)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

และสำหรับสาขาที่ศึกษาปรากฏว่ามีอัตราความแตกต่างในระหว่างสาขาที่ศึกษาน้อย แต่มีความ
แตกต่างระหว่างกลุ่มความคิดค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผู้ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๕๕.๔ และ ๖๒.๖ คิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๓๙.๑ และ ๓๕.๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิเสมอภาคระหว่าง
บุรุษและสตรีในระดับสังคมอย่างชัดเจน คือ อายุ ภูมิภาค/รายได้อื่น รายได้/รายจ่าย และสถานศึกษา
ส่วนเพศและสาขาที่ศึกษามีอิทธิพลต่อความแตกต่างในทัศนคติด้านนี้ไม่แตกต่างกันนัก ในลักษณะเช่น
เดียวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับทัศนคติต่อความเสมอภาคในระดับครอบ-
ครัวจะนำเอาตัวแปรด้านรายได้/รายจ่าย มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเสมอภาค
ในระดับสังคมโดยคุมตัวแปรด้านเพศและสาขาที่ศึกษา ซึ่งรายละเอียดปรากฏอยู่ในตารางที่ ๒๓
และ ๒๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตามเพศ

รายได้/รายจ่าย	ชาย				หญิง			
	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๖๑.๓ (๑๕)	๓.๒ (๑)	๓๕.๕ (๑๑)	๑๐๐ (๓๖)	๕๗.๘ (๒๒)	๒.๒ (๑)	๕๐.๐ (๒๓)	๑๐๐ (๔๖)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๕๘.๓ (๕๒)	- (-)	๔๑.๗ (๓๐)	๑๐๐ (๗๒)	๖๒.๕ (๖๕)	๑.๐ (๑)	๓๖.๕ (๓๘)	๑๐๐ (๑๐๔)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๕๗.๕ (๒๓)	๕.๐ (๒)	๓๗.๕ (๑๕)	๑๐๐ (๕๐)	๖๒.๕ (๒๐)	๑ (-)	๓๗.๕ (๑๒)	๑๐๐ (๓๒)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๗๕.๐ (๓๖)	- (-)	๒๕.๐ (๑๒)	๑๐๐ (๔๘)	๖๓.๐ (๑๗)	๓.๗ (๑)	๓๓.๓ (๕)	๑๐๐ (๒๗)
รวม	๖๒.๘ (๑๒๐)	๑.๖ (๓)	๓๕.๖ (๖๘)	๑๐๐ (๑๙๑)	๕๙.๓ (๑๒๕)	๑.๕ (๓)	๓๙.๓ (๔๒)	๑๐๐ (๒๐๕)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๘ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคในระดับสังคมระหว่างบุรุษและสตรี จำแนกตามสาขาที่ศึกษา

รายได้/รายจ่าย	สังคมศาสตร์				วิทยาศาสตร์			
	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๕๕.๐ (๒๒)	๒.๕ (๑)	๔๒.๕ (๑๗)	๑๐๐.๐ (๕๐)	๕๑.๔ (๑๘)	๒.๗ (๑)	๔๕.๙ (๑๗)	๑๐๐.๐ (๓๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๕๔.๘ (๔๖)	๑.๒ (๑)	๔๔.๐ (๓๗)	๑๐๐.๐ (๘๔)	๖๖.๓ (๖๑)	- (-)	๓๓.๗ (๓๑)	๑๐๐.๐ (๙๒)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๖๐.๐ (๒๗)	๒.๒ (๑)	๓๗.๘ (๑๗)	๑๐๐.๐ (๔๕)	๕๙.๓ (๑๖)	๓.๗ (๑)	๓๗.๐ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๒๗)
มากกว่า ๒,๐๐๐.บาท	๗๕.๘ (๒๕)	- (๑)	๒๔.๒ (๘)	๑๐๐.๐ (๓๓)	๖๖.๗ (๒๘)	๒.๔ (๑)	๓๐.๙ (๑๓)	๑๐๐.๐ (๔๒)
รวม	๕๙.๔ (๑๒๐)	๑.๕ (๓)	๓๙.๑ (๗๙)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)	๖๒.๖ (๑๒๔)	๑.๕ (๓)	๓๕.๙ (๗๑)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)

จากข้อมูลทั้งในตารางที่ ๒๗ และ ๒๘ พบว่าทั้งเพศและสาขาที่ศึกษาล้วนแต่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองแตกต่างกันไปจากเดิม (ตารางที่ ๒๔) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเพศและสาขาที่ศึกษาต่าง เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ตัวแปรทั้งสอง เฝ้าดูมีความสัมพันธ์กันโดยเฉพาะทัศนคติของนิสิตนักศึกษาเพศหญิง และนิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์ มีแนวโน้มความแตกต่างที่ชัดเจนมาก

อย่างไรก็ตามทัศนคติต่อสิทธิ เสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีในระดับสังคม ในลักษณะภาพรวมเช่นนี้ ยังไม่สามารถแจกแจงถึงสิทธิ เสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีได้อย่างแท้จริง เพราะสิทธิ เสมอภาคในแต่ละด้านที่สำคัญ คือ ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อาจจะแตกต่างกันไปจากภาพรวมของระดับสังคมทั้งหมด ดังนั้น ในลำดับต่อไปจะได้ศึกษารายละเอียด โดยแยกพิจารณาในแต่ละด้าน ๆ ไป ดังนี้

ก) ด้านการศึกษา

แต่เดิมนั้นการศึกษา เป็นปัญหาพื้นฐานสำคัญของความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ เพราะเงื่อนไขของการศึกษาในอดีตจะขึ้นอยู่กับ เรื่องของเพศ ค่านิยม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี แต่ต่อมากลับพบว่าความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น มักจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย เช่น ตลาดแรงงาน ความเชื่อในเรื่องความเหมาะสมของเพศและอาชีพ ตัวอย่างเช่น ครูควรจะเป็นสตรี นักกฎหมายควรจะเป็นบุรุษ หรือนักสังคมสงเคราะห์ควรจะเป็นสตรี เป็นต้น

สำหรับการศึกษาของสตรีโดยทั่วไปในปัจจุบัน ก็ยังคงพบว่าสตรีในเมืองมีโอกาสดีกว่าสตรีในชนบท เพราะความจำกัดของชาวชนบทในเรื่อง เศรษฐกิจ มีผลทำให้เด็กหญิงในชนบทขาดการศึกษาระดับสูง นอกจากนี้สถานศึกษาที่ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

จากการศึกษาทัศนคตินิสิตนักศึกษาต่อสิทธิ เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างสตรีและบุรุษในสังคมเมือง ปรากฏว่ามีผู้คิดว่าคุณค่าเสมอภาคเท่าเทียมกันในด้านนี้สูงมากถึงร้อยละ ๗๗.๐ ที่เหลือมีผู้คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๑๖.๗ และมีที่คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษเพียงร้อยละ ๖.๓ เท่านั้น (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๒๔) นับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่ายินดีที่อาจจะสรุปได้ว่า สตรีในเมืองมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษทางการศึกษา ทั้ง ๆ ที่แต่เดิมการศึกษาถูกสงวนไว้สำหรับเด็กชายเท่านั้น เด็กหญิงจะต้องหันมารับการฝึกฝนทางด้านงานบ้านหรืองานฝีมือต่าง ๆ

ตารางที่ ๒๔ ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>เพศ</u>				
ชาย	๒๑.๕ (๔๑)	๔.๒ (๘)	๗๔.๓ (๑๔๒)	๑๐๐.๐ (๑๘๑)
หญิง	๑๒.๕ (๒๖)	๘.๑ (๑๗)	๗๙.๔ (๑๖๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๔)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๒ (๒๕)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ทางด้านเพศ พบว่านิสิตนักศึกษาเพศหญิงมีทัศนคติว่าเท่าเทียมกัน ร้อยละ ๗๙.๔ สูงกว่าเพศชายซึ่งมีร้อยละ ๗๔.๓ ในขณะที่เพศชายคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในอัตราที่สูงกว่าเพศหญิงมาก คือร้อยละ ๒๑.๕ และ ๑๒.๕ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๐ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางการ
ศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๑๖.๓ (๒๓)	๓.๕ (๕)	๘๐.๒ (๑๑๓)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๑๔.๖ (๒๓)	๑๐.๒ (๑๖)	๗๕.๒ (๑๑๘)	๑๐๐.๐ (๑๕๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๒๐.๖ (๒๑)	๓.๕ (๕)	๗๕.๕ (๗๗)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๓ (๒๕)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ในส่วนของอายุ พบว่าผู้มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี คิดว่าเท่าเทียมกันมากถึงร้อยละ ๘๐.๒ ส่วนกลุ่มอายุ ๒๑-๒๒ ปี และกลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปี มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๗๕.๒ และร้อยละ ๗๕.๕ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนสูงที่สุดคือ กลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปี (ร้อยละ ๒๐.๖) ในขณะที่กลุ่มอายุ ๒๑-๒๒ ปีมีทัศนคติว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๑ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>ภูมิลำเนาเดิม:</u>				
กรุงเทพ ฯ	๒๐.๖ (๒๘)	๓.๘ (๑๗)	๗๕.๕ (๑๘๑)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๒๑.๘ (๓๘)	๖.๗ (๑๒)	๗๑.๕ (๑๒๗)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๓ (๒๕)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิลำเนาเดิมพบว่า ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพ ฯ คิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๘๕.๕ มากกว่าผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดซึ่งมีร้อยละ ๗๑.๕ แต่ผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีถึงร้อยละ ๒๑.๘ แต่ผู้ที่อยู่กรุงเทพมหานครคิด เช่นนี้ เพียงร้อยละ ๑๖.๖ สำหรับทัศนคติที่ว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษมีเพียงเล็กน้อยและไม่แตกต่างกันระหว่างผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค
ทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>รายได้/รายจ่าย</u>				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๑๓.๐ (๑๐)	๕.๒ (๔)	๘๑.๘ (๖๓)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๑๗.๐ (๓๐)	๕.๑ (๔)	๗๗.๙ (๑๓๗)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๑๓.๗ (๑๐)	๑๒.๓ (๔)	๗๔.๐ (๕๔)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๒๓.๐ (๑๗)	๔.๐ (๓)	๗๓.๐ (๕๔)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๓ (๒๔)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ทางด้านรายได้/รายจ่าย พบว่ายังมีรายได้มากยิ่งคิดว่ามีเสมอภาคเท่าเทียมกันใน
สัดส่วนที่น้อยลง คือร้อยละ ๘๑.๘, ๗๗.๙, ๗๔.๐ และ ๗๓.๐ ตามลำดับ ส่วนผู้ที่คิดว่าบุรุษเหนือ
กว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ ผู้ที่มีรายได้/รายจ่ายมากกว่า ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป (ร้อยละ ๒๓.๐)
และผู้คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษในสัดส่วนที่มากที่สุดคือ ผู้ที่มีช่วงรายได้/รายจ่ายอยู่ระหว่าง ๑,๕๐๐-
๒,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๑๒.๓)

ตารางที่ ๓๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ
เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สถานศึกษา				
จุฬาลงกรณ์	๑๖.๐ (๓๒)	๘.๕ (๑๗)	๗๕.๐ (๑๕๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๑๗.๕ (๓๕)	๔.๐ (๘)	๗๘.๕ (๑๕๗)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๓ (๒๕)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับสถานศึกษา ทั้งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
มีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละความคิดเห็น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีสัดส่วน
สูงกว่าเล็กน้อยในกลุ่มความคิดว่าเสมอภาคเท่าเทียมกันและบุรุษเหนือกว่าสตรี โดยนิสิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทาง-
การศึกษาระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>สาขาที่ศึกษา</u>				
สังคมศาสตร์	๑๗.๘ (๓๖)	๖.๘ (๑๔)	๗๕.๓ (๑๕๒)	๑๐๐.๐ (๒๐๓)
วิทยาศาสตร์	๑๕.๖ (๓๑)	๕.๖ (๑๑)	๗๘.๘ (๑๕๖)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๑๖.๗ (๖๗)	๖.๓ (๒๕)	๗๗.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

และสาขาที่ศึกษา ก็มีลักษณะคล้ายกับสถานศึกษา โดยผู้ที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์
คิดว่ามีความเสมอภาค เท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าสาขาสังคมศาสตร์เล็กน้อย และสาขาสังคม-
ศาสตร์คิดว่าบุรุษ เหนือกว่าสตรี และสตรีเหนือกว่าบุรุษในสัดส่วนที่สูงกว่าสาขาวิทยาศาสตร์เพียง
เล็กน้อยเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญต่อความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาด้านสิทธิ-
เสมอภาคทางการศึกษาระหว่างเพศ คือ เพศ อายุ ภูมิภาค ลำเนาเดิม และรายได้/รายจ่าย ส่วน
สถานศึกษาและสาขาที่ศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างที่ชัดเจนนัก

จากการที่ผลการศึกษาวเคราะห์ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาถึงร้อยละ ๗๗ คิดว่าสตรีใน
สังคมเมืองมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษในด้านการศึกษานั้น มีข้อนำส่งเกิดประการหนึ่ง คือ
เรื่องการศึกษาเป็นเรื่องใกล้ตัวของนิสิตนักศึกษา ซึ่งอาจมองได้น่าจะเป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจน
จากผู้ที่อยู่ในวงการณ์เอง ว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกันจริงหรือไม่ แต่อีกแง่มุมหนึ่งก็น่าจะ
คิดได้ว่านิสิตนักศึกษาอาจจะตัดสินใจหรือให้ความคิดเห็นโดยเอาตนเองเป็นสื่อในการเปรียบเทียบ
โดยนิสิตศึกษามักจะสัมผัสเลื่อนไปว่าตนเองอาจจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ใน
สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ซึ่งค่อนข้างแน่ชัดว่าสตรีที่มีโอกาสเข้ามา
ศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี จะมี
สักกี่คนที่บุตรสาวของกรรมกร หรือพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอยหรือนักการภารโรง ที่จะมีโอกาส
ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

ข) ด้านเศรษฐกิจ

สิทธิเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ จะเป็นการศึกษา
วิเคราะห์โดยอิงอยู่กับสิทธิเสมอภาคในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งจะหมายรวมถึงโอกาสในการ
ทำงาน โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ และโอกาสด้านค่าจ้างแรงงานที่เท่าเทียมกับบุรุษ เพราะใน
ปัจจุบันสตรีต้องออกทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว อันสืบเนื่องมาจากเหตุผลสำคัญ คือ
ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การที่สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น และภาวะที่สังคมและวัฒนธรรม
เปลี่ยนแปลงไป สตรีจึงมีความต้องการที่จะออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน โดยถือตนเองมีความ-
สามารถทัดเทียมกับบุรุษ และต้องการแสวงหาประสบการณ์ที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่การเป็นแม่บ้าน

แม้ว่าสตรีจะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แต่ก็ยังคงปรากฏว่าสตรีต้องรับภาระงานบ้าน
งานเลี้ยงดูบุตร และการปรนนิบัติสามี ทำให้บทบาทและภาระของสตรีเพิ่มมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่เมื่อ
เปรียบเทียบกับบุรุษแล้ว บุรุษยังคงสามารถประกอบอาชีพนอกบ้านโดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อการงาน
บ้านดังเช่นกับสตรี ดังนั้น ในการเข้ามาบทบาททางเศรษฐกิจของสตรีนั้น ทำให้สตรีต้องประสบ

กับปัญหาความขัดแย้งในหลายประการ ประการแรก เป็นความขัดแย้งระหว่างความรับผิดชอบ ในครอบครัวตามสังคมดั้งเดิม ซึ่งสตรีต้องมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและเลี้ยงดูบุตรกับความรับผิดชอบ ต่องานอาชีพซึ่งสตรีต้องทำงานให้ นายจ้าง ประการที่สอง ความทัดเทียมกันในการทำงานของ สตรีกับบุรุษยังไม่อาจบรรลุถึง โดยเฉพาะในเรื่องค่าจ้างเงินเดือน ตำแหน่งและความก้าวหน้าใน การงาน

เกี่ยวกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสิทธิ เสมอภาคทางด้าน เศรษฐกิจของสตรีในสังคม- เมืองนี้ ปรากฏว่ามีนิสิตศึกษาร้อยละ ๔๖.๓ คิดว่าทั้งบุรุษและสตรีมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน รองลงมาคือ คิดว่าทั้งบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๔๑.๗ และมีที่คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษน้อยมาก- เพียงร้อยละ ๑๒.๐ และเมื่อพิจารณาโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างในทัศนคติ ด้วยตัวแปร- ด้านต่าง ๆ พบความแตกต่างดังรายละเอียดในตารางที่ ๓๕-๔๐

ตารางที่ ๓๕ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทาง เศรษฐกิจ ระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>เพศ</u>				
ชาย	๔๗.๑ (๕๐)	๘.๔ (๑๖)	๔๔.๕ (๘๕)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๓๖.๘ (๗๗)	๑๕.๓ (๓๒)	๔๗.๙ (๑๐๐)	๑๐๐.๐ (๒๐๙)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับตัวแปรด้าน เพศ พบว่านิสิตนักศึกษาเพศชาย มีความคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่คิดว่าเท่าเทียมกัน (ร้อยละ ๔๗.๑ และ ๔๔.๕) ส่วนเพศหญิงมี ความคิดว่า เท่า เทียมกัน ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี (ร้อยละ ๔๗.๙ และ ๓๖.๘)

ตารางที่ ๓๖ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทาง เศรษฐกิจ
ระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๓๔.๗ (๕๖)	๔.๔ (๑๔)	๕๐.๔ (๗๑)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๐-๒๒ ปี	๔๒.๗ (๖๗)	๑๔.๖ (๒๓)	๔๒.๖ (๖๗)	๑๐๐.๐ (๑๕๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๔๓.๑ (๔๔)	๑๐.๘ (๑๑)	๔๖.๑ (๔๗)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ทางด้านอายุ ปรากฏว่ากลุ่มที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี และกลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปีมีความเห็น
เท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าที่เห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี ส่วนกลุ่มอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ ปี
มีความเห็นว่าเท่าเทียมกันและเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่เท่ากัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๗ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคเดิมนับกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>ภูมิภาคเดิมนับ</u>				
กรุงเทพฯ ฯ	๔๒.๓ (๔๔)	๑๒.๖ (๒๘)	๔๕.๑ (๑๐๐)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๔๑.๐ (๗๓)	๑๑.๒ (๒๐)	๔๑.๘ (๘๕)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิภาคเดิมนับ ปรากฏว่าทั้งผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ ฯ และต่างจังหวัด คิดว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๘ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาค
ทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
รายได้/รายจ่าย				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๔๖.๘ (๓๖)	๕.๑ (๗)	๔๘.๑ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๔๒.๐ (๓๔)	๑๕.๘ (๒๔)	๔๒.๐ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๑๓๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๓๘.๗ (๒๔)	๕.๖ (๗)	๕๐.๗ (๓๗)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๓๗.๘ (๒๔)	๘.๑ (๖)	๕๔.๑ (๔๐)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ด้านรายได้รายจ่าย พบว่าผู้มีรายได้รายจ่ายต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาทมีความเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงกว่าที่เห็นว่าเท่าเทียมกัน ผู้ที่มีรายได้/รายจ่ายระหว่าง ๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท มีความเห็นในสัดส่วนที่เท่าเทียมกันระหว่างความคิดว่าเท่าเทียมกันและบุรุษเหนือกว่าสตรี สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้/รายจ่าย ๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท และมากกว่า ๒,๐๐๐ บาทมีความเห็นว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าที่เห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีและแตกต่างกันค่อนข้างมาก

ตารางที่ ๓๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทางเศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สถานศึกษา				
จุฬาลงกรณ์	๔๓.๐ (๘๖)	๗.๕ (๑๗)	๔๘.๕ (๙๗)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๔๐.๕ (๘๑)	๑๕.๕ (๓๑)	๔๔.๐ (๘๘)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับสถานศึกษา พบว่านิสิตนักศึกษาจากทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราม-
คำแหง มีความคิดว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าที่เห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี และมีความแตกต่าง
ในสัดส่วนร้อยละในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๐ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทาง
เศรษฐกิจระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>สาขาที่ศึกษา</u>				
สังคมศาสตร์	๓๙.๑ (๗๙)	๑๓.๙ (๒๘)	๔๗.๐ (๙๕)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๔๔.๔ (๘๘)	๑๐.๑ (๒๐)	๔๕.๕ (๙๐)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๔๑.๗ (๑๖๗)	๑๒.๐ (๔๘)	๔๖.๓ (๑๘๕)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ส่วนสาขาที่ศึกษาปรากฏว่าผู้ที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์มีความคิดว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีค่อนข้างมาก คือร้อยละ ๔๗.๐ และ ๓๙.๑ ตามลำดับ ส่วนผู้ที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์คิดว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ ๔๕.๕ และ ๔๔.๔ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญต่อความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคด้านเศรษฐกิจ คือ อายุและรายได้/รายจ่าย ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในทัศนคตินี้มากนัก

ในเรื่องสิทธิเสมอภาคด้านเศรษฐกิจนี้ จึงไม่อาจจะสรุปประเด็นได้ชัดเจน เพราะสัดส่วนร้อยละระหว่างนิสิตนักศึกษาที่ตอบว่า มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน กับที่ตอบว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีใกล้เคียงกันมาก และในการพิจารณาเปรียบเทียบด้วยตัวแปรด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมก็ไม่พบความแตกต่างที่จะสามารถนำมาสรุปหว่าเจื่อนใจ หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ได้เลย

ค) ด้านการเมืองการปกครอง

สตรีไทยในอดีตอาจกล่าวได้ว่า ยังมีทัศนคติต่อตนเองว่า ไม่สามารถจะเป็นผู้นำในทางการเมืองการปกครอง ส่วนใหญ่คิดว่าบุรุษควรจะเป็นนักปกครองได้ดีกว่าสตรี จึงทำให้ความมั่นใจในด้านการปกครองของสตรีไทยนั้นยังต่ำกว่าผู้ชายไทย

บทบาทในทางการเมืองของสตรีไทยในยุคใหม่ที่สตรีไทยควรจะมีบทบาทมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น การสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้แทนราษฎร หรือการไปลงคะแนนใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งผู้แทน เพื่อให้ได้ผู้แทนที่ดีและเหมาะสม เพื่อความมั่นคงในทางการเมือง เท่าที่ผ่านมาในอดีตปรากฏว่าสตรีไทยมักจะละเลยถึงเรื่องนี้กันอยู่มาก ความตื่นตัวในทางการเมืองยังมีอยู่น้อยมาก เมื่อเปรียบในบางประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางการเมือง จึงจำเป็นที่สตรีไทยจะได้มีบทบาทในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา แนวโน้มทางการเมืองของไทยก็เปลี่ยนแปลงไปบ้าง โดยสตรีไทยได้มีบทบาทหรือได้มีส่วนร่วมในด้านการเมืองมากขึ้น แต่เมื่อเทียบจำนวนโดยสถิติหรือตัวเลขแล้วสตรีไทยยังนับว่าบทบาทในทางการเมืองน้อยกว่าบุรุษ กล่าวคือ ในปัจจุบันสตรีมีบทบาททางการเมืองในระดับชาติน้อยมาก มีสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๓ คนเท่านั้น (ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๒๙) สำหรับในระดับท้องถิ่นสตรีมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งเป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัดมากขึ้น แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับบุรุษแล้วก็ยังน้อยกว่ามาก

สำหรับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสิทธิ เสมอภาคทางการเมืองระหว่างบุรุษและสตรีในสังคมเมือง ปรากฏว่ามีผู้ที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีสูงมากถึงร้อยละ ๘๓.๐ มีผู้คิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๑๖.๕ และมีผู้คิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษเพียงร้อยละ ๐.๕ เท่านั้น (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๔๑-๔๖) ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความไม่เสมอภาคในสิทธิทางการเมืองของสตรี แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิเสมอภาคกับบุรุษ แต่ในความเป็นจริงสตรียังมีโอกาสแสดงบทบาททางการเมืองได้ไม่เท่าเทียมกับบุรุษ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส่วนมากพรรคการเมืองต่าง ๆ จะพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับบุรุษมากกว่าสตรี

ตารางที่ ๔๑ ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางการเมือง การปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือกว่าสตรี	สตรีเหนือกว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>เพศ</u>				
ชาย	๗๘.๕๕ (๑๕๐)	๐.๕ (๑)	๒๑.๐ (๕๐)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๘๗.๑ (๑๘๒)	๐.๕ (๑)	๑๒.๔ (๒๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๙)
รวม	๘๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ทางด้านเพศพบว่า เพศหญิงมีความเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีถึงร้อยละ ๘๗.๑ ส่วนเพศชายมีความคิดเช่นนี้น้อยกว่าคือร้อยละ ๗๘.๕

จากการที่ผลการสำรวจข้อมูลปรากฏ เช่นนี้คงจะเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาเพศหญิงคิดว่าโอกาสที่สตรีจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันมีน้อยกว่าบุรุษ รวมทั้งในสภาพความเป็นจริงสตรีมีบทบาททางการเมืองน้อยกว่าบุรุษจริง โดยเฉพาะในสภาพของนักการเมืองในระดับชาติคือ การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งปัจจุบันมีสตรีได้รับเลือกตั้งเข้าไปเพียง ๑๓ คนเท่านั้น จึงควรจะมีการเรียกร้องทางด้านการเมืองให้สตรีไทยได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในการกำหนดชะตากรรมของประเทศชาติในฐานะประชาชนชาวไทยที่ต้องรับผิดชอบในการคงอยู่ของประเทศชาติ

ตารางที่ ๔๒ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทางการเมือง
การปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๔๗.๒ (๑๒๓)	- (-)	๑๒.๘ (๑๘)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๗๔.๐ (๑๒๔)	๑.๓ (๒)	๑๔.๗ (๓๑)	๑๐๐.๐ (๑๔๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๔๒.๓ (๘๕)	- (-)	๑๖.๗ (๑๗)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๔๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับอายุ ปรากฏว่าผู้ที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี มีทัศนคติว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีสูงที่สุดคือ ร้อยละ ๔๗.๒ รองลงมาคือผู้ที่มีอายุมากกว่า ๒๒ ปี ร้อยละ ๔๒.๓ และผู้ที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ ปี ร้อยละ ๗๔.๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๓ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลาเนาเดิมกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทาง-
การเมืองการปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>ภูมิลาเนา</u>				
กรุงเทพ ฯ	๘๘.๔ (๑๘๔)	๐.๕ (๑)	๑๖.๗ (๓๗)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๘๓.๑ (๑๔๘)	๐.๖ (๑)	๑๖.๓ (๒๙)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๘๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิลาเนาเดิม ทั้งในกรุงเทพ ฯและต่างจังหวัด มีทัศนคติว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วน
สตรีเกือบจะเท่ากัน คือร้อยละ ๘๒.๔ และ ๘๓.๑ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๔ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาค
ทางการเมืองการปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
รายได้/รายจ่าย				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๘๗.๐ (๖๗)	- (-)	๑๓.๐ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๘๒.๔ (๑๔๕)	๐.๖ (๑)	๑๗.๐ (๓๐)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๗๘.๑ (๕๗)	๑.๔ (๑)	๒๐.๕ (๑๕)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๘๕.๑ (๖๓)	- (-)	๑๔.๙ (๑๑)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๘๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ด้านรายได้รายจ่าย พบว่าในแต่ละระดับรายได้มีทัศนคติว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ตามลำดับสูงสุดถึงต่ำสุดคือ รายได้/รายจ่ายต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท มีร้อยละ ๘๗.๐ มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๘๕.๑ ระหว่าง ๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท ร้อยละ ๘๒.๔ และระหว่าง ๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๗๘.๑

ตารางที่ ๔๕ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาค
ทางการ เมืองการปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
<u>สถานศึกษา</u>				
จุฬาลงกรณ์	๘๔.๕ (๑๖๔)	๐.๕ (๑)	๑๕.๐ (๓๐)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๘๑.๕ (๑๖๓)	๐.๕ (๑)	๑๘.๐ (๓๖)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๘๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

สำหรับสถานศึกษาปรากฏว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๘๔.๕

ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงคิด เช่นนี้ต่ำกว่าเล็กน้อยคือร้อยละ ๘๑.๕

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๖ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทาง
การ เมืองการปกครองระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สาขาที่ศึกษา				
สังคมศาสตร์	๘๐.๒ (๑๖๒)	๐.๕ (๑)	๑๙.๓ (๓๙)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๘๕.๙ (๑๗๐)	๐.๕ (๑)	๑๓.๖ (๒๗)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๘๓.๐ (๓๓๒)	๐.๕ (๒)	๑๖.๕ (๖๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ส่วนสาขาที่ศึกษาปรากฏว่าผู้ที่ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีร้อยละ ๘๕.๙
ส่วนผู้ที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์คิด เช่นนี้ร้อยละ ๘๐.๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะแยกพิจารณาณิสิตนักศึกษาตามตัวแปรลักษณะ เช่นไรก็ตาม จะมี สัดส่วนของทัศนคติที่ว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๘.๑ ในขณะที่สัดส่วนของทัศนคติที่ว่า เท่าเทียมกันที่สูงที่สุด ก็เพียงร้อยละ ๒๑.๐ เท่านั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในทัศนคติของนิสิตนักศึกษา แม้แต่สตรีในสังคมเมืองที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง และอยู่ใกล้แหล่งข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มากกว่าสตรีในชนบท ก็ยังมีบทบาททางการเมืองน้อยกว่าบุรุษทั้ง ๆ ที่จำนวนประชากรสตรีในเมืองก็ไม่แตกต่างจากบุรุษมากนัก ดังนั้น จึงเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่สตรีไทยจะละเลยการเมือง การปกครอง โดยปล่อยให้บทบาทของบุรุษแต่ฝ่ายเดียว เพราะนั่นนอกจากจะเป็นการแสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อประเทศชาติของสตรีแล้ว ยังเป็นการยอมรับอย่างเด่นชัดว่า สตรียังคงมีฐานะเป็นผู้ตามและเป็นทาสความคิดอัน ล้าหลังอยู่เช่น เดิม

ง) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

วัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดพฤติกรรมทางสังคม สตรีไทย ก็เช่นกัน ต้องประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคมและวัฒนธรรม คือ สตรีต้องมีสามีคนเดียว และ ต้องเคารพเชื่อฟังต่อสามี ในขณะที่บุรุษมีภรรยาได้หลายคน โดยจะไม่ถูกสังคมตำหนิติเตียน แต่ถ้า สตรีนอกใจสามีสังคมจะประณามทันที นอกจากนี้สตรียังถูกค่านิยมของการเป็นกุลสตรีผูกมัดพฤติกรรม ให้ต้องประพฤติตนเรียบร้อย นุ่มนวล ไม่ได้เถียงขัดแย้ง อันเป็นค่านิยมที่ขัดต่อสิทธิเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม

ค่านิยมและวัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยผลักดันให้สตรีต้อง หันไปพึ่งพาทบุรุษมากกว่าที่จะช่วยตัวเอง อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการมีสิทธิเสมอภาคทาง สังคม ทำให้สตรียอมรับในสถานภาพและบทบาทของตนเองที่อยู่ในลักษณะต่อยกว่าบุรุษมาโดยตลอด

แม้แต่ในปัจจุบัน ก็ยังไม่มีใครกล้าที่จะยืนยันได้ว่าสตรีมีสิทธิเสมอภาคทาง สังคมเท่าเทียมกับบุรุษ นิสิตนักศึกษาก็เช่นกัน คือมีทัศนคติที่แตกแยกออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ กลุ่มแรกคิดว่าบุรุษยังคงเหนือกว่าสตรีมีร้อยละ ๕๐.๕ กลุ่มที่สองคิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๔๒.๐ ส่วนที่เหลือคิดว่าสตรีเหนือกว่าบุรุษร้อยละ ๗.๕ และเมื่อแยกพิจารณาตามตัวแปรต่าง ๆ ได้พบ ความแตกต่างกัน (ดูรายละเอียดในตารางที่ ๔๗-๕๒) ดังนี้

ตารางที่ ๔๗ ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางสังคมและ
วัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

เพศ	บุรุษเหนือ	สตรีเหนือ	เท่าเทียมกัน	รวม
	กว่าสตรี	กว่าบุรุษ		
ชาย	๕๓.๕ (๑๐๓)	๗.๓ (๑๔)	๓๘.๘ (๗๔)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๔๗.๔ (๙๙)	๗.๗ (๑๖)	๔๕.๐ (๙๔)	๑๐๐.๐ (๒๐๕)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ด้านเพศพบว่า เพศชายมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ ๕๓.๕) คิดว่าบุรุษเหนือ
กว่าสตรี ในขณะที่เพศหญิงมีสัดส่วนใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีและเท่า-
เทียมกัน คือร้อยละ ๔๗.๔ และ ๔๕.๐ แต่เพศหญิงจะมีสัดส่วนของผู้ที่คิดว่าเท่าเทียมกันสูงกว่า
เพศชาย ซึ่งมีร้อยละ ๓๘.๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๘ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางสังคม
และวัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
อายุ				
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๕๓.๒ (๗๕)	๗.๑ (๑๐)	๓๙.๗ (๕๖)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๔๗.๘ (๗๕)	๗.๖ (๑๒)	๔๔.๖ (๗๐)	๑๐๐.๐ (๑๕๗)
มากกว่า ๒๒ ปี	๕๑.๐ (๕๒)	๗.๘ (๘)	๔๑.๒ (๔๒)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ค้นอายุพบว่าทุกกลุ่มอายุมีความคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงกว่า
ที่คิดว่าเท่าเทียมกัน โดยกลุ่มอายุไม่เกิน ๒๐ ปี และกลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปี มีสัดส่วนที่แตกต่าง
กันมากระหว่างความคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี และที่คิดว่าเท่าเทียมกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๕ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาค เดิมกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
ภูมิภาคเดิม				
กรุงเทพ	๔๘.๑ (๑๐๘)	๕.๔ (๑๒)	๔๕.๕ (๑๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
ต่างจังหวัด	๕๒.๓ (๘๓)	๑๐.๑ (๑๘)	๓๗.๖ (๖๗)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เกี่ยวกับภูมิภาคเดิม ปรากฏว่าผู้ที่อยู่ในกรุงเทพ ฯ คิดว่าบุรุษและสตรีเท่าเทียมกันมากกว่าผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด แต่ทั้งผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ล้วนแต่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีในสัดส่วนที่สูงกว่าที่คิดว่าเท่าเทียมกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๐ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิเสมอภาคทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
รายได้/รายจ่าย				
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๔๘.๐ (๓๗)	๗.๘ (๖)	๔๔.๒ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๗๗)
๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ บาท	๔๘.๘ (๘๖)	๘.๗ (๑๗)	๔๑.๔ (๗๓)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๕๒.๑ (๓๘)	๖.๘ (๕)	๔๑.๑ (๓๐)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๕๕.๔ (๔๑)	๒.๗ (๒)	๔๑.๘ (๓๑)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ส่วนรายได้รายจ่ายพบว่า ยังมีรายได้มากก็ยังมีสัดส่วนที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีสูงขึ้น แต่สัดส่วนความคิดเห็นที่ว่าเท่าเทียมกันมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นผู้ที่มีรายได้/รายจ่ายต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ที่มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ ๕๑ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสิทธิ เสมอภาคทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สถานที่ศึกษา				
จุฬาลงกรณ์	๔๗.๕ (๑๑๕)	๗.๕ (๑๕)	๔๕.๐ (๗๐)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๔๓.๕ (๘๗)	๗.๕ (๑๕)	๔๕.๐ (๘๘)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

ด้านสถานศึกษา พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี

ในสัดส่วนที่สูงมากคือร้อยละ ๔๗.๕ ในขณะที่คิดว่าเท่าเทียมกันเพียงร้อยละ ๓๕.๐ ส่วนนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหงคิดว่าเท่าเทียมกันร้อยละ ๔๕.๐ สูงกว่าที่คิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีซึ่งมี
ร้อยละ ๔๓.๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๒ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อลัทธิ เสื่อมภาคทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างบุรุษและสตรี

สาขาที่ศึกษา	บุรุษเหนือ กว่าสตรี	สตรีเหนือ กว่าบุรุษ	เท่าเทียมกัน	รวม
สังคมศาสตร์	๔๕.๑ (๔๑)	๘.๔ (๑๗)	๔๖.๕ (๔๔)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๕๖.๑ (๑๑๑)	๖.๖ (๑๓)	๓๗.๔ (๗๔)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๕๐.๕ (๒๐๒)	๗.๕ (๓๐)	๔๒.๐ (๑๖๘)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

และสาขาที่ศึกษาปรากฏว่า ผู้ที่เรียนในสาขาสังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าบุรุษเหนือกว่าสตรี และเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยคิดว่าเท่าเทียมกันในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อย คือ ร้อยละ ๔๕.๑ และ ๔๖.๕ ตามลำดับ สำหรับผู้ที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์มีความคิดว่าบุรุษเหนือกว่าสตรีถึงร้อยละ ๕๖.๑ และคิดว่าเท่าเทียมกันเพียงร้อยละ ๓๗.๔ เท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ตัวแปรเกือบทุกตัว ยกเว้นรายได้/รายจ่าย มีอิทธิพลสำคัญต่อความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับลัทธิ เสื่อมภาคทางสังคมของสตรีในสังคมเมือง

ง. รูปแบบสตรีในอุดมคติ

การกล่าวถึงอนาคตนั้น เป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันโดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ ในสมัยก่อนมนุษย์ได้พยายามสังเกตและพยายามเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบันนี้เชื่อกันว่า มนุษย์ไม่จำเป็นต้องจำนนต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอไป หากสามารถกำหนดวิธีการเปลี่ยนแปลงได้ แทนที่จะปล่อยให้ระบบเศรษฐกิจ ค่านิยมการเมือง ฯลฯ เปลี่ยนแปลงไปตามเรื่องตามราวของมันเอง แต่ละประเทศได้ยอมรับที่จะพยายามควบคุมการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการวางแผนพัฒนา บทบาทและสถานภาพของสตรีในอนาคตเป็นเสมือนจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาสตรี จุดมุ่งหมายนี้จะเป็นจริงได้ ก็ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคมที่จะถือปฏิบัติตามแผนฯ อย่างจริงจังและด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้บรรลุผล

เกี่ยวกับรูปแบบของสตรีอันพึงประสงค์ที่จะกล่าวถึงนี้ เป็นการสรุปจากผลการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา จากประเด็นคำถาม คือ "รูปแบบของสตรีในอุดมคติของท่าน คือ" เป็นการถาม เพื่อต้องการวิเคราะห์ถึงสตรีในอุดมคติของนิสิตนักศึกษาทั้งชายและหญิง ว่ามีรูปแบบของสตรีในอุดมคติอย่างไร โดยต้องการให้เห็นการตอบโดยพิจารณาจากคุณสมบัติพื้นฐานของสตรีเป็นหลัก

จากผลการสำรวจทัศนคติของนิสิตนักศึกษาพบว่า

ตารางที่ ๕๓ ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
- มีความสวยงามและอ่อนหวาน	๖	๑.๕๐
- มีความเป็นกุลสตรีและเป็นแม่บ้านที่ดี	๒๕	๖.๒๕
- เป็นภรรยา และเป็นแม่ที่ดี	๓๒	๘.๐๐
- เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสามีนในปัญหาต่าง ๆ ได้	๒๓๑	๕๗.๗๕
- มีความสามารถและมีโอกาสทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษในทุก ๆ ด้าน	๑๐๖	๒๖.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางข้างต้น พบว่ารูปแบบของสตรีในอุดมคติตามทัศนะของนิสิตนักศึกษาตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่มีความสามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสามีในปัญหาต่าง ๆ ได้ (ร้อยละ ๔๗.๗๕) เป็นการมองรูปแบบของสตรีในอนาคต โดยพิจารณาจากสติปัญญาและความสามารถเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะในสังคมเมืองปัจจุบัน ทั้งบุรุษและสตรีจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มิใช่ปล่อยให้บุรุษเป็นผู้สร้างหรือเป็นผู้นำ และให้สตรีเป็นผู้ตามดังเช่นที่ผ่านมาในอดีต
- (๒) เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะทำงานต่าง ๆ และสามารถร่วมทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับบุรุษได้ในทุก ๆ ด้าน (ร้อยละ ๒๖.๕) แม้จะเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของแบบแรก แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษาที่อยากจะเห็นสตรีมีบทบาทเท่าเทียมกับบุรุษ สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษได้จริง ๆ
- (๓) เป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี (ร้อยละ ๔.๐) รูปแบบนี้นับเป็นรูปแบบที่บุรุษในอดีตปรารถนามา แต่มิใช่ว่าบุรุษในปัจจุบันไม่ต้องการเช่นนี้ เพราะสำหรับในปัจจุบันคุณสมบัติของสตรีควรจะทำให้มากกว่าการเป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี โดยเฉพาะสตรีควรจะมีบทบาทในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาหารือแก่สามีได้ด้วย ไม่ใช่การเป็นผู้ตามที่ดี เชื่อฟังสามีในทุกเรื่องราว การเป็นภรรยาและเป็นมารดาที่ดี เป็นสิ่งที่บุรุษต้องการแต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่สตรีควรจะทำ ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับสตรีในปัจจุบัน
- (๔) เป็นกุลสตรีและเป็นแม่บ้านที่ดี (ร้อยละ ๖.๒๕) ประเด็นนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นสิ่งที่สังคมในอดีตเรียกร้องที่จะให้สตรีเป็น การเป็นกุลสตรีและเป็นแม่ศรีเรือน เป็นสิ่งที่บุรุษไทยในอดีตต้องการ แต่ปัจจุบันสังคมเปลี่ยนไปโดยเฉพาะในสังคมเมือง มีคนรับใช้เข้ามาแบ่งเบางานต่าง ๆ ได้บ้าง จึงไม่ใช่คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดสำหรับสตรีไทยส่วนใหญ่
- (๕) มีความสวยงามและอ่อนหวาน (ร้อยละ ๑.๕) แน่แน่นอนที่สุดบุรุษทุกคนต้องการมีภรรยาหรือคนรักที่สวยงามและอ่อนหวาน แต่ในปัจจุบันทุกคนก็กลัวว่าจะพบสตรีที่ "สวยแต่รูป จวบไม่หอม"

จะเห็นได้ว่าตามทัศนคติของนิสิตนักศึกษา สตรีในอุดมคติไม่ได้เน้นถึงความเป็นกุลสตรี เป็นแม่ศรีเรือน เป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี หรือเป็นสตรีที่มีความสวยงามและอ่อนหวาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งสำคัญในสภาพแวดล้อมของสังคมเมืองปัจจุบัน ในทัศนะของนิสิตนักศึกษาปัจจุบันสตรีในอุดมคติจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสามีในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ใช่ปล่อยให้สามีเป็นผู้ที่ต้องรับรู้และเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองเพียงลำพัง นอกจากนี้สตรีที่มีความสามารถที่จะทำงานต่าง ๆ และสามารถร่วมทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับบุรุษในทุก ๆ ด้าน ที่เป็นสตรีในอุดมคติของนิสิตนักศึกษา

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสตรีในอุดมคติ จึงได้แยกพิจารณาตามหัวแปรต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๕๔-๕๕

ตารางที่ ๕๔ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ

เพศ	สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสามี	สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ	เป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี	เป็นกุลสตรีและเป็นแม่บ้านที่ดี	สวยงามและอ่อนหวาน	รวม
ชาย	๖๒.๓ (๑๑๙)	๑๑.๕ (๒๒)	๑๓.๖ (๒๖)	๙.๙ (๑๙)	๒.๖ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๙๑)
หญิง	๕๓.๖ (๑๑๒)	๔๐.๒ (๘๔)	๒.๙ (๖)	๒.๙ (๖)	๐.๕ (๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๙)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาเพศชายและหญิง จะแตกต่างกันมากในรูปแบบของสตรีในอุดมคติ ที่มีลักษณะสามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ โดยนักศึกษาเพศหญิง มีทัศนคติต่อสตรีในอุดมคติที่สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ ร้อยละ ๔๐.๒ ส่วนนักศึกษาเพศชายมีเพียงร้อยละ ๑๑.๕

ตารางที่ ๕๕ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ

อายุ	สามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสามี	สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ	เป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดี	เป็นกุลสตรีและเป็นแม่ที่ดี	สวยงามและอ่อนหวาน	รวม
ไม่เกิน ๒๐ ปี	๕๔.๖ (๗๗)	๓๑.๙ (๔๕)	๖.๔ (๙)	๖.๔ (๒๕)	๐.๗ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๔๑)
๒๑-๒๒ ปี	๕๙.๒ (๙๓)	๒๖.๑ (๔๑)	๗.๖ (๑๒)	๕.๑ (๘)	๑.๙ (๓)	๑๐๐.๐ (๑๕๗)
มากกว่า ๒๒ปี	๕๙.๘ (๖๑)	๑๙.๖ (๒๐)	๑๐.๘ (๑๑)	๗.๘ (๘)	๒.๐ (๒)	๑๐๐.๐ (๑๐๒)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า ทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาในแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกันมาก ในรูปแบบของสตรีในอุดมคติที่มีลักษณะสามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ โดยนิสิตนักศึกษายังมีอายุมากขึ้นจะมีทัศนคติต่อสตรีในอุดมคติที่สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษลดลง คือ กลุ่มอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ร้อยละ ๓๑.๙ กลุ่มอายุ ๒๑-๒๒ ปี ร้อยละ ๒๖.๑ และกลุ่มอายุมากกว่า ๒๒ ปี ร้อยละ ๑๙.๖

ตารางที่ ๕๖ ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา กับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ

ภูมิลำเนาเดิม						
กรุงเทพ ฯ	๕๖.๗ (๑๒๖)	๒๗.๕ (๖๑)	๗.๖ (๑๗)	๕.๔ (๑๓)	๒.๓ (๕)	๑๐๐.๐ (๒๓๒)
ต่างจังหวัด	๕๙.๐ (๑๐๕)	๒๕.๓ (๕๕)	๘.๔ (๑๕)	๖.๗ (๑๒)	๐.๖ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๗๘)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า ทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพ ฯ และต่างจังหวัด ต่อรูปแบบของสตรีในอุดมคติไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๗ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้/รายจ่ายกับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสตรีในอุดมคติ

	สามารถ ให้คำปรึกษาและ ช่วยเหลือ สามี	สามารถ ทำงานได้ ทัดเทียม บุรุษ	เป็นภรรยา และเป็น แม่ที่ดี	เป็นกุล สตรี และเป็น แม่บ้าน ที่ดี	สวยงาม และอ่อน หวาน	รวม
<u>รายได้/รายจ่าย</u>						
ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท	๕๔.๕ (๔๒)	๒๘.๖ (๒๒)	๕๔๑ (๗)	๗.๘ (๖)	- (-)	๑๐๐.๐ (๗.๗)
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๕๗.๔ (๑๐๑)	๒๖.๗ (๔๗)	๕.๗ (๑๐)	๘.๐ (๑๔)	๒.๓ (๔)	๑๐๐.๐ (๑๗๖)
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๖๗.๑ (๔๔)	๒๐.๖ (๑๕)	๖.๔ (๕)	๒.๗ (๒)	๒.๗ (๒)	๑๐๐.๐ (๗๓)
มากกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๕๒.๗ (๓๔)	๒๔.๗ (๒๒)	๑๓.๕ (๑๐)	๔.๑ (๓)	* (-)	๑๐๐.๐ (๗๔)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามรายได้/รายจ่าย พบว่าทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีรายได้/รายจ่าย
ไม่เท่ากัน ต่อรูปแบบของสตรีในอุดมคติที่จะเป็นภรรยาและแม่ที่ดี แตกต่างกันตรงที่กลุ่มที่มีรายได้/
รายจ่ายมากกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งมีทัศนคติในแง่นี้ ร้อยละ ๑๓.๕ ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ
ที่มีรายได้/รายจ่ายน้อยกว่า

ตารางที่ ๕๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสตรีในอุดมคติ

	สามารถ ให้คำปรึกษาและ ช่วยเหลือ สามี	สามารถ ทำงานได้ หักเหนียม บุรุษ	เป็นภรรยา และเป็น แม่ที่ดี	เป็นกุล สตรี และเป็น แม่บ้าน ที่ดี	สวยงาม และอ่อน หวาน	รวม
<u>สถานศึกษา</u>						
จุฬาลงกรณ์	๕๙.๕ (๑๑๙)	๒๕.๕ (๕๑)	๘.๐ (๑๖)	๖.๐ (๑๒)	๑.๐ (๒)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รามคำแหง	๕๖.๐ (๑๑๒)	๒๗.๕ (๕๕)	๘.๐ (๑๖)	๖.๕ (๑๓)	๒.๐ (๔)	๑๐๐.๐ (๒๐๐)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามสถานศึกษา พบว่า ทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อรูปแบบสตรีในอุดมคติไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาที่ศึกษากับทัศนคติของนิสิตนักศึกษาต่อสตรีในอุดมคติ

	สามารถ ไหวคำปรึกษาและ ช่วยเหลือ สามี	สามารถ ทำงานได้ ทัดเทียม กับบุรุษ	เป็นภรรยา และเป็น แม่ที่ดี	เป็นกุล สตรี และเป็น แม่บ้าน ที่ดี	สวยงาม และอ่อน หวาน	รวม
<u>สาขาที่ศึกษา</u>						
สังคมศาสตร์	๕๗.๔ (๑๑๖)	๒๘.๗ (๕๘)	๖.๔ (๑๓)	๕.๕ (๑๒)	๑.๕ (๓)	๑๐๐.๐ (๒๐๒)
วิทยาศาสตร์	๕๘.๑ (๑๑๕)	๒๔.๒ (๔๘)	๘.๖ (๑๘)	๖.๖ (๑๓)	๑.๕ (๓)	๑๐๐.๐ (๑๙๘)
รวม	๕๗.๘ (๒๓๑)	๒๖.๕ (๑๐๖)	๘.๐ (๓๒)	๖.๒ (๒๕)	๑.๕ (๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๐)

เมื่อจำแนกตามสาขาที่ศึกษา พบว่า ทัศนคติระหว่างนิสิตนักศึกษาทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันในรูปแบบของสตรีในอุดมคติที่มีลักษณะสามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ โดยนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์มีทัศนคติต่อสตรีในอุดมคติที่สามารถทำงานได้ทัดเทียมกับบุรุษ ร้อยละ ๒๘.๗ ส่วนนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์มีร้อยละ ๒๔.๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า "รูปแบบของสตรีในอุดมคติ" ตามทัศนะคติของนิสิต นักศึกษา คือ สตรีที่มีความรู้ความสามารถที่จะแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะของผู้ที่จะช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่สามีได้ดี รวมทั้งสตรีควรจะต้องแสดงบทบาทนอก ครอบครัวในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนในการทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัว มิให้ต้องกลายเป็นภาระของสามีเพียงฝ่ายเดียว นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ คิดว่า สตรีไม่ควรจะเป็นข้างเท้าหลัง ของครอบครัวและสังคมอีกต่อไป สตรีควรจะเป็นคนที่ที่เผชิญกับปัญหาและข้อเรียกร้องของสังคม ออก มายืนแนวหน้าและก้าวไปข้างหน้าร่วมกับสามี การเป็นภรรยาหรือเป็นแม่ที่ดี เป็นกุลสตรี เป็น แม่ศรีเรือน ล้วนแต่เป็นสิ่งที่บุรุษและสามีทุกคนต้องการ แต่สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องรองลงมา ปัจจุบัน- ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

โดยเฉพาะในสังคมเมือง ไม่ใช่สิ่งที่บุรุษหรือสามีจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นได้ด้วย ตนเอง ทั้งบุรุษและสตรีควรจะต้องร่วมมือกันต่อสู้และแก้ไขปัญหาทั้งหมด เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม การเป็นข้างเท้าหลัง เป็นสิ่งที่ล้าสมัยสำหรับสังคมปัจจุบันแล้ว สตรีควรจะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน เพราะสตรีจะสามารถมีสิทธิเสมอภาคกับบุรุษได้อย่างแท้จริง จะต้องออกมาแสดงบทบาททางเศรษฐกิจร่วมกับบุรุษ จึงจะสามารถมีอำนาจต่อรองใน ครอบครัว อันเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดของสังคม ถ้าสตรียังคงแสดงบทบาทหน้าที่เฉพาะในกิจกรรม ของครอบครัวตลอดไป ก็จะทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว เมื่อไรสตรีจึงจะมีสิทธิเสมอภาคกับบุรุษได้ตามที่สตรีเรียกร้องและต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย